



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

ADAPTACIÓ DELESTITULACIONS AL'EEES

Universitat de Lleida, 11 i 12 de novembre de 2004

Sumari

	<i>Pàgina</i>
<i>Programa</i>	<i>5</i>
<i>Ponències</i>	
<i>Terry Michell, Dortmund University</i>	<i>9</i>
<i>Josep M. Masjuan, UAB</i>	<i>31</i>
<i>Ton I. Vroeijenstijn, Quality Assurance Expert</i>	<i>39</i>
<i>Francisco Marcellán, ANECA</i>	<i>53</i>
<i>Gemma Rauret, AQU Catalunya</i>	<i>63</i>
<i>Estàndards de qualitat</i>	<i>79</i>
<i>Llistat d'assistents</i>	<i>95</i>



ADAPTACIÓ DE LES TITULACIONS A L'EEES

Universitat de Lleida, 11 i 12 novembre de 2004

Dijous, 11 de novembre de 2004

- 10:00 hores **Arribada dels participants al taller. Cafè**
- 10:30 hores **Benvinguda i presentació: el repte de les noves titulacions**
Carles Solà Farrando —conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació—, Joan Viñas Salas —rector de la Universitat de Lleida—, Josep Maria Pujol Gorné —president del Consell Social de la Universitat de Lleida— i Antoni Serra Ramoneda —president d'AQU Catalunya.
- 10:45 hores **Ponència general: L'adaptació de les titulacions a l'EEES.**
Terry Mitchell —Dortmund University (Alemanya).
- 11:45 hores **Un input clau en les noves titulacions: els estudiants**
Josep M. Masjuan —Universitat Autònoma de Barcelona.

Bloc A: DISSENY

- 12:15 hores **Debat en grups sobre els aspectes clau en el disseny del pla d'estudis**
Grups de discussió per àmbits: A. Diplomatures humanístiques i socials; B. Enginyeries tècniques científico-tecnològiques; C. Llicenciatures humanístiques i socials; D. Llicenciatures científiques i enginyeries científico-tecnològiques; E. Màsters
Temes proposats:
- La integració de les competències transversals en el programa de formació
 - La coherència entre el programa de formació i les competències específiques
 - L'adequació de les activitats de l'estudiant
 - L'activitat del professorat i la seva formació
 - L'avaluació de l'assoliment dels objectius d'aprenentatge
- 14:15 hores **Dinar**

Bloc B: SEGUIMENT

- 16:00 hores **Presentacions i debat en grup dels seguiments de les titulacions**
Grup A. Diplomatures humanístiques i socials (UB i UVic)
Grup B. Enginyeries tècniques científico-tecnològiques (UPC i UdL)
Grup C. Llicenciatures humanístiques i socials (UAB i UdG)
Grup D. Llicenciatures científiques i enginyeries científico-tecnològiques (UPF i URV)
Grup E. Màsters (URL i UOC)
- 18:00 hores **Pausa-cafè**
- 18:30 hores **Conclusions primer dia**
- 19:00 hores **Finalització**
- 20:30 hores **Visita guiada per Lleida**
- 22:00 hores **Sopar**



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

ADAPTACIÓ DE LES TITULACIONS A L'EEES

Universitat de Lleida, 11 i 12 novembre de 2004

Divendres, 12 de novembre de 2004

Bloc C: ACREDITACIÓ

Presideix: Antoni Serra Ramoneda

- 09:30 hores **L'acreditació en el context europeu**
Ton I. Vroeijenstijn — Quality Assurance Expert.
- 10:30 hores **L'acreditació en el marc de la LOU**
Francisco Marcellán — ANECA.
- 11:30 hores **Pausa cafè**
- 12:00 hores **El sistema d'acreditació d'AQU Catalunya en el marc del projecte pilot**
Gemma Rauret Dalmau — AQU Catalunya.
- 13:00 hores **CLOENDA**
- 13:45 hores **Dinar**



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

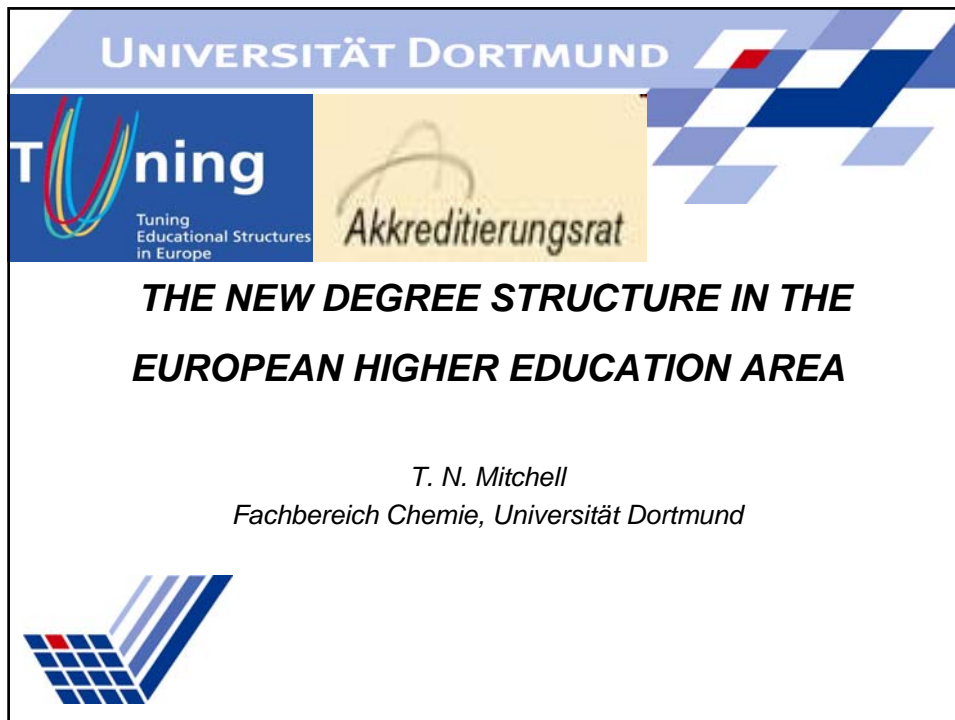
PONÈNCIES



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

L'ADAPTACIÓ DE LES TITULACIONS A L'EEES

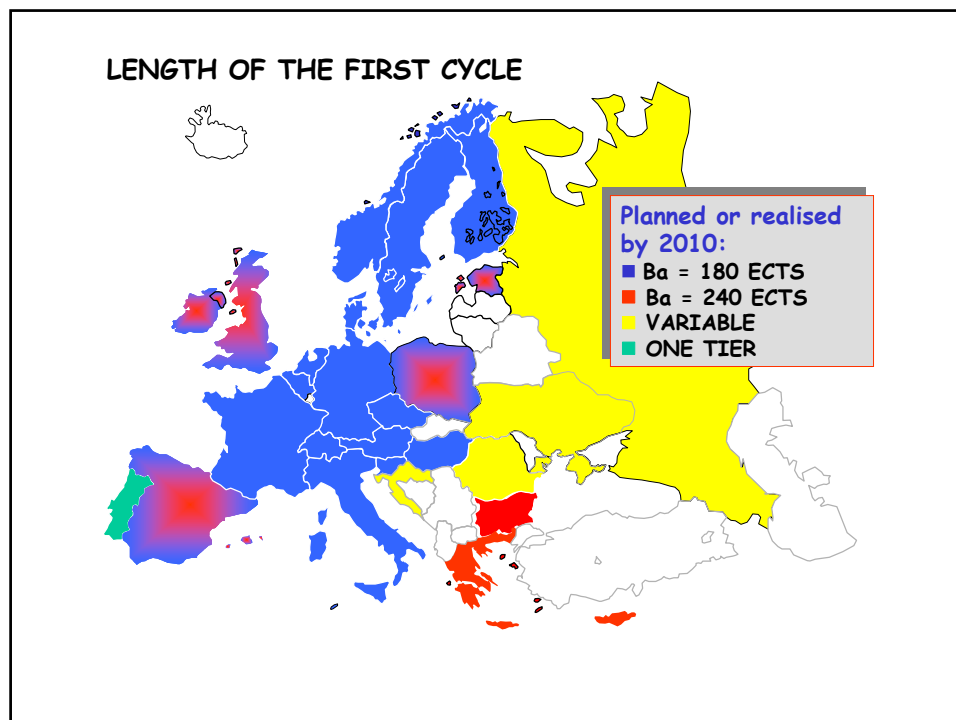
Terry Mitchell, Dortmund University

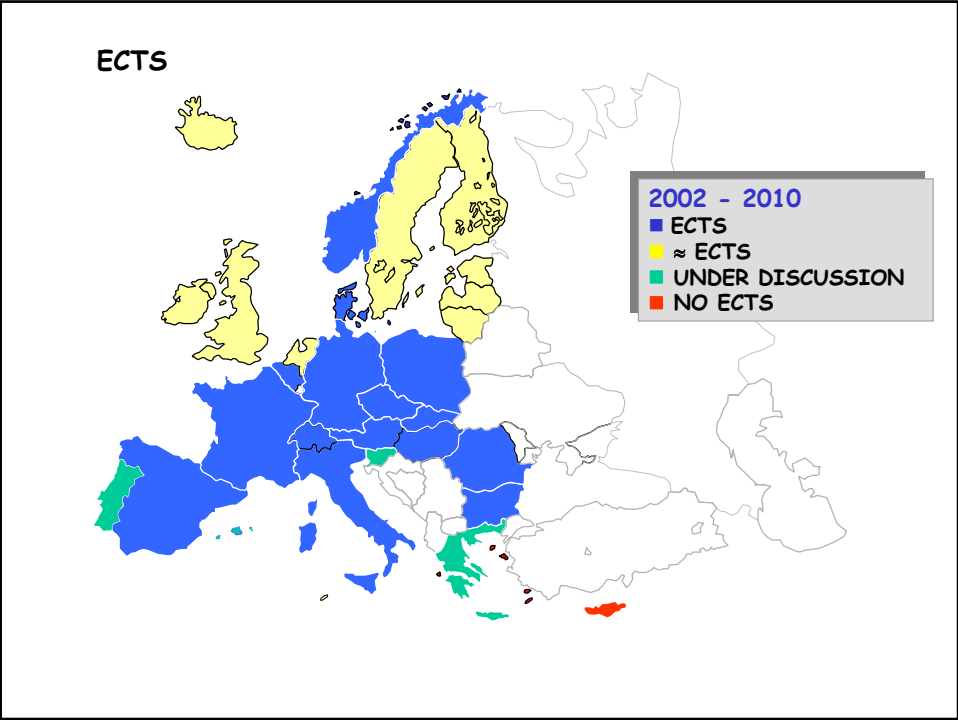
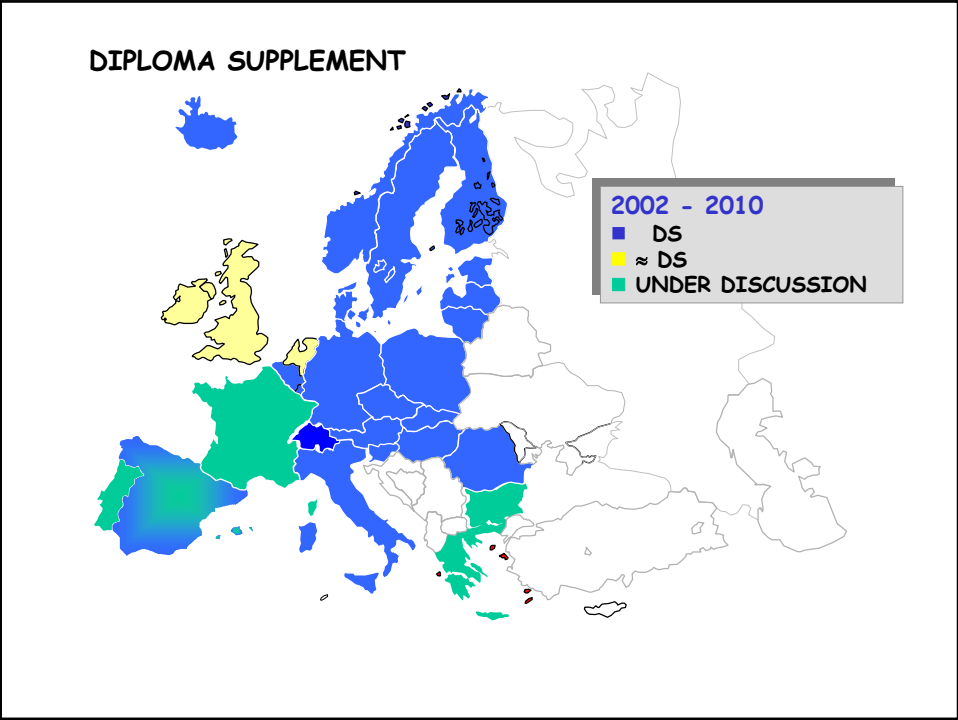


The Bologna Declaration was signed in June 1999.

The European Higher Education Area should be in place by 2010.

So where do we stand with three key aspects of the Bologna process: the length of the First Cycle, ECTS and the Diploma Supplement?





The Berlin Communiqué (September 2003):

Degree structure: Adoption of a system essentially based on two main cycles

All Ministers commit themselves to having started the implementation of the two cycle system by 2005.

Ministers encourage the member States to elaborate a framework of comparable and compatible qualifications for their higher education systems, which should seek to describe the qualifications in terms of workload, level, learning outcomes, competences and profile. They also undertake to elaborate an overarching framework of qualifications for the European Higher Education Area.

Joint Quality Initiative, London, 6. February 2004: there will be three standard European degrees: "Bachelor", "Master" und "PhD".

Within such frameworks, degrees should have different defined outcomes. First and second cycle degrees should have different orientations and various profiles in order to accommodate a diversity of individual, academic and labour market needs. First cycle degrees should give access, in the sense of the Lisbon Recognition Convention, to second cycle programmes. Second cycle degrees should give access to doctoral studies.

A methodology for designing, planning and implementing curricula



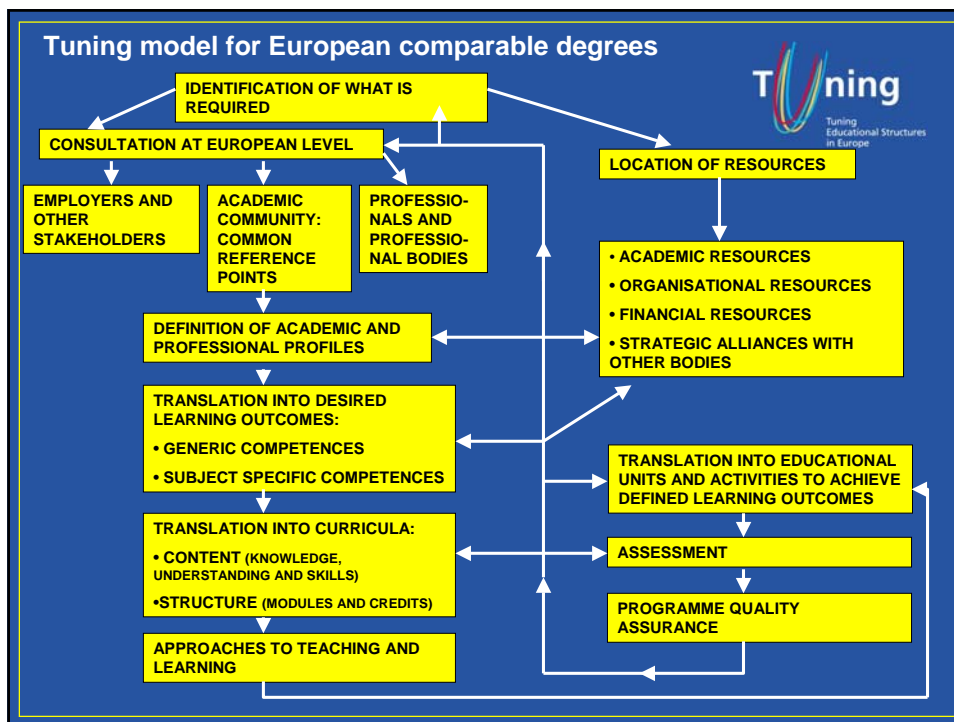
Tuning approach:

- student centred
- definition of academic and professional profiles
- definition of learning outcomes
- identifying generic and subject specific competences
- output oriented curricula

Tuning methodology and model:

- appropriate for mono-disciplinary, inter- and multidisciplinary, integrated and joint degree programmes
- valid for graduates with wide range of profiles
- focussing on competences

Management Committee



TUNING METHODOLOGY: learning outcomes and competences



Steps in designing degrees:

1. Identification of what is required
2. Definition of academic and professional profiles:
translation into learning outcomes and generic and subject specific competences
3. Translation into curricula
4. Translation into modules and approaches towards teaching, learning and assessment
5. Programme quality assurance: built in monitoring, evaluation and updating procedures

Identification of what is required

- * *required by the national government*
- * *required by the regional government*
- * *required by the university*

**Definition of academic and professional profiles:
translation into learning outcomes and generic and subject specific competences**

This is a vital stage, and should perhaps be split up into two interconnected steps:

Definition of academic and professional profiles:

Here we are taking the “long” degree and splitting it into two. So we need to define a profile for both and not just divide artificially at a certain stage!

Perhaps we can use the „Dublin Descriptors“ here.

While these were written by a self-defined group, they are now internationally accepted as a basis for discussion.

<http://www.jointquality.org/>

Cycle	Knowledge and understanding:
--------------	-------------------------------------

<i>1 (Bachelor)</i>	[is] supported by advanced text books [with] some aspects informed by knowledge at the forefront of their field of study ..
---------------------	---

<i>2 (Master)</i>	provides a basis or opportunity for originality in developing or applying ideas often in a research* context ..
-------------------	---

<i>3 (Doctorate)</i>	[includes] a systematic understanding of their field of study and mastery of the methods of research* associated with that field
----------------------	--

..

Applying knowledge and understanding:

1 (Bachelor) [through] devising and sustaining arguments

2 (Master) [through] problem solving abilities [applied] in new or unfamiliar environments within broader (or multidisciplinary) contexts ..

3 (Doctorate) [is demonstrated by the] ability to conceive, design, implement and adapt a substantial process of research* with scholarly integrity .. [is in the context of] a contribution that extends the frontier of knowledge by developing a substantial body of work some of which merits national or international refereed publication ..

Making judgements:

1 (Bachelor) [involves] gathering and interpreting relevant data ..

2 (Master) [demonstrates] the ability to integrate knowledge and handle complexity, and formulate judgements with incomplete data ..

3 (Doctorate) [requires being] capable of critical analysis, evaluation and synthesis of new and complex ideas..

Communication

1 (Bachelor) [of] information, ideas, problems and solutions ..

2 (Master) [of] their conclusions and the underpinning knowledge and rationale (restricted scope) to specialist and non-specialist audiences (monologue) ..

3 (Doctorate) with their peers, the larger scholarly community and with society in general (dialogue) about their areas of expertise (broad scope)..

Learning skills

1 (Bachelor) have developed those skills needed to study further with a high level of autonomy ..

2 (Master) study in a manner that may be largely self-directed or autonomous..

3 (Doctorate) expected to be able to promote, within academic and professional contexts, technological, social or cultural advancement ..

The basic difference between the first and second cycles: the first cycle is about the basic, general foundations of the subject(s), while the second is about specialisation and will depend on the individual research interests of the department offering the degree.

**Translation into learning
outcomes and generic and
subject specific
competences**

Ideal procedure:

Identify the most relevant generic competences for the subject area.

Identify the most relevant subject specific competences, taking into account the input from professional bodies and graduates (stakeholders).

THE TUNING QUESTIONNAIRE



**FOCUS ON GENERIC COMPETENCES
(GENERAL ACADEMIC SKILLS)**

TARGET GROUPS:

- **GRADUATES**
- **EMPLOYERS**
- **ACADEMICS**

**WHAT ARE THE MOST IMPORTANT COMPETENCES
REQUIRED TO BE EMPLOYABLE INDEPENDENT OF ONE'S
SUBJECT AREA?**

ARE THESE ACTUALLY TAUGHT AND TO WHAT EXTENT?

Data

7 Areas & 101 university depart. & 16 Countries

- Business
- Geology
- History
- Mathematics
- Physics
- Education
- Chemistry

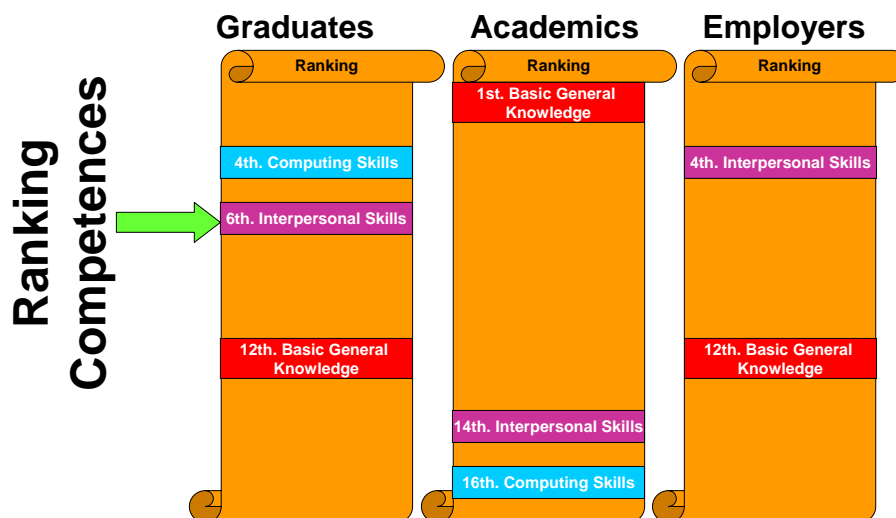
- Austria
- Belgium
- Denmark
- Finland
- France
- Germany
- Greece
- Iceland
- Ireland
- Italy
- Netherlands
- Norway
- Portugal
- Spain
- Sweden
- United Kingdom

Total number of respondents:

- 5183 Graduates
- 944 Employers
- 998 Academics

Results

Academics



As an example for generic competences, the chemistry group in Tuning selected the following as typical first cycle competences:

- § capacity for applying knowledge in practice
- § planning and time management
- § oral and written communication in the native language
- § knowledge of a second major European language
- § capacity for analysis and synthesis (in a general, not a chemical sense)
- § capacity to learn
- § information management skills (ability to retrieve and analyse information from different sources)
- § capacity to adapt to new situations
- § problem-solving
- § decision-making
- § teamwork
- § ability to work autonomously
- § ethical commitment

Translation into curricula

This is the job of the professors!

But we do not need to consider only the curricula themselves, but other related aspects. Thus the chemistry group in Tuning developed the „Eurobachelor“ framework, which considers the following aspects of the first cycle degree:



The Chemistry Eurobachelor - A framework for a European first-cycle degree in chemistry

Aspects considered in the Chemistry Eurobachelor

- Employability (based on subject knowledge and generic skills)
- Learning outcomes
- Modularisation
- Credit distribution (compulsory, semi-optional and elective modules)
- ECTS and student workload
- Mobility (when can a first cycle student go abroad?)
- Methods of Teaching and Learning (small groups, problem-solving classes, presentations, multimedia etc.)
- Assessment, Grading (local and ECTS grading scales)

Translation into modules and approaches towards teaching, learning and assessment

In many countries individual course units (lectures, practicals, seminars, etc.) are combined to form modules. If this is done, modules should be neither too small nor too large.

Recommendation: minimum 5 OR 6 ECTS credits, then multiples of base unit.

Each course unit or module will require particular teaching methods, learning approaches, and methods of assessment.

Programme quality assurance: built in monitoring, evaluation and updating procedures

Particularly important is feedback on real student workload (ECTS is a workload-based system).

This can be done via questionnaires or even asking students to keep diaries recording time spent on studies.

And of course AQU Catalunya
will make sure that the
universities are doing things
properly!

And now your questions
please!



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

UN INPUT CLAU EN LES NOVES TITULACIONS: ELS ESTUDIANTS

Josep M. Masjuan Codina, UAB

UN INPUT CLAU EN LES NOVES TITULACIONS: ELS ESTUDIANTS

Josep M. Masjuan Codina
Universitat Autònoma de Barcelona

L'objectiu d'aquesta comunicació és presentar la utilitat de la recerca realitzada fa un parell d'anys sobre *Els estudiants universitaris davant els estudis i el futur professional* per facilitar la incorporació de les universitats catalanes a l'Espai europeu d'educació superior.

Com molts de vostès ja saben, la temàtica de l'estudi és molt àmplia i per tant em limitaré a tres aspectes:

- Presentació de l'informe reduït per àrees
- Presentació d'un qüestionari reduït.
- Un exemple d'utilització de les dades relacionat amb la problemàtica de les competències transversals.

1. Presentació de l'informe reduït per àrees.

Els informes que se'ls hi ha donat recullen la informació d'unes quantes variables que poden ser interessants per saber el punt de vista dels estudiants. En cada cas es pot comparar la posició d'una àrea amb el conjunt.

Repàs dels indicadors escollits que són una tria del conjunt de l'enquesta.

2. Presentació d'un qüestionari reduït.

La mostra de qüestionari que els hi he facilitat és el resultat del Projecte de final de carrera en Enginyeria Tècnica Informàtica dels estudiants David Martínez Murciano i Francisco Javier Roldán López, dirigits per la Dra. Roser Rius i el Dr. Ramón Nonell de la UPC.

La reducció ha estat feta a partir de l'anàlisi de components principals tenint en compte els dos primers components sense rotació. L'enquesta ha transformada passa de 424 variables a 149 és a dir que és un 35%. Aquesta reducció elimina redundàncies entre els diferents ítems d'una mateixa pregunta.

A més a més d'aquest treball estadístic seria bo fer un treball de selecció de les preguntes principals i una certa revisió qualitativa del treball estadístic molt ben realitzat.

3. Un exemple d'utilització de les dades relacionat amb la problemàtica de les competències transversals.

Per justificar la proposta d'aplicació pràctica parteixo d'una hipòtesi de Kurt Lewin que ha estat confirmada en diferents recerques fetes arreu sobre el canvi a la universitat.

Perquè un canvi funcioni, cal que els promotors més aviat treguin obstacles i incentivin els actors que no pas pressionin directament en la direcció del canvi.

L'anterior afirmació ha de ser més certa encara quan en poc temps s'han realitzat diverses reformes que no tots els actors implicats valoren positivament.

Hem seleccionat dues preguntes del qüestionari, la que fa referència a la percepció que tenen els estudiants de l'exigència en diferents aspectes i la que fa referència a la percepció del progrés que fan en diferents aspectes.

Nivell d'exigència de la universitat en diferents aspectes

L'ordenació dels que pensen que els exigeix en la justa mesura és:

Principis fonamentals	70%
Coneixement sobre fets	65%
Anàlisi fets complexes	40%
Treballar en grup	40%
Mirada crítica continguts	40%
Aplicar coneixements a problemes	40%
Estar informat de diversos camps	40%
Treballar molt	35%
Fer produccions parcials	32%
Repercussions socials	32%
Ètica	32%
Participar en debats	30%
Temes interès personal	30%

La simple lectura d'aquestes dades i la comparació entre àrees pot ajudar a adonar-se de quins aspectes potser cal reforçar i a plantejar-se quins contextos d'aprenentatge els poden potenciar.

La Taula següent mostra com s'agrupen els diferents ítems a partir d'un anàlisi de components principals.

Anàlisi fets complexos	Repercussions socials	Treball de grup	Coneixement sobre fets
Informat altres camps	Aspectes ètics	Participació debats	Treballar molt intensament
Principis fonamentals	Informats altres camps	Presentació de treballs.	Presentació de treballs
Visió crítica contingut		Aplicació continguts a problemes pràctics	
Temes d'interès personal			
Aplicació continguts a problemes pràctics			

La taula anterior mostra una certa contraposició entre una orientació més tradicional i una més actualitzada tot i que també pot obeir a exigències diferents segons les àrees. També ens permet reflexionar sobre quins aspectes s'autoalimenten amb la finalitat de diversificar els contextos d'aprenentatge.

La taula següent mostra esquemàticament les diferències entre àrees de més a menys.

Ciències, Enginyeries	Socials	Socials, Enginyeries	Salut,
Dret, Salut	Humanitats, Dret, Economia, Salut	Humanitats, Dret, Salut	Dret, Enginyeria
Economia, Socials, Humanitats	Ciències, Enginyeries	Ciències, Economia	Ciències, Economia, Socials, Humanitats

La taula anterior ens mostra les diferències entre àrees, i ajuda a decidir quins aspectes caldria reforçar i amb quins no en cada cas.

En què progressen més els estudiants

La Taula següent mostra com s'agrupen els diferents ítems a partir d'un anàlisi de components principals.

Coneixements titulació	Desenvolupament personal	Metodologia d'estudi	Capacitats referents a la professió
Resolució problemes	Esperit crític	Capacitat d'organització	Interdisciplinarietat
Capacitats intel·lectuals	Autonomia i independència	Capacitat de treball en equip	Competències expressió lingüística
	Cultura general		
	Consciència social		

La taula següent ens mostra com s'ordenen en cada subconjunt de temes les diferents àrees

Ciències, Enginyeries	Humanitats, Dret, Socials.	Enginyeries	Socials
Salut	Economia, Salut	Socials, Ciències	Humanitats, Dret, Economia, Enginyeries, Salut
Dret, Economia, Humanitats, Socials	Ciències, Enginyeries	Dret, Economia, Salut	Ciències

Comparant aquestes taules amb les anteriors podem observar que les competències en resolució de problemes, la visió crítica sobre els continguts, la capacitat de resoldre problemes complexos autònomament no sempre es pot identificar amb les capacitats referides a la pràctica professional més vinculades a les competències expressives i a la interdisciplinarietat.

Discussió dels resultats en relació a la seva aplicació.

- I. Les àrees tenen disciplines que obeeixen a lògiques diferents, tenen tradicions diferents i el professorat fa recerca amb metodologies diferents. Això aconsella que les reformes han de plantejar-se diferent en cada context local i el més pròximes possibles a les tradicions de cara àrea.

- II. Quan parlem de l'aprenentatge de les habilitats transversals probablement és més útil estratègicament diversificar els entorns d'aprenentatge (seminaris on els estudiants exposin; treball per projectes, desdoblament de grups amb debats, vinculació teoria i pràctica, Grups de discussió sobre els Pràcticums etc.) que no pas dedicar moltes energies assignant les competències a cada una de les disciplines del programa. En aquest sentit sembla més útil treballar sobre la base de les quatre fonamentals que es recullen en la segona taula: Continguts, Metodologia d'aprenentatge, Desenvolupament Personal, Capacitats Professionals.
- III. El reconeixement del passat, que és una de les condicions de l'èxit, demana analitzar concretament tot el que s'ha fet en la direcció del canvi com ara la incorporació dels crèdits pràctics, les noves tecnologies, els Pràcticums, etc. i fer un esforç per difondre-ho i potenciar-ho. A partir d'altres estudis sabem que moltes competències de caràcter professional no es poden desenvolupar en contextos escolars sinó que cal situar-se en contextos reals. En aquest sentit aprofitar tota la experiència acumulada en l'organització de les Pràctiques professionals externes, convertir-les en obligatòries i posar recursos materials i humans en la seva millora pot ser una estratègia adequada pel canvi que es proposa. En el moment de l'enquesta només una tercera part dels estudiants havien fet pràctiques externes o estaven segurs que en farien.
- IV. La diversitat dels estudiants actuals fa difícil que hi hagi una coincidència d'interessos de cara al canvi que es proposa ja que sovint els hi generarà més feina.

Hipòtesi pràctica	Exemple
Facilitar el canvi	Més que grans reformes, que ja n'hem fet prou, facilitar i potenciar petits canvis estratègics
Reconeixement del passat	El reconeixement i la millora dels Pràcticums i dels crèdits pràctics
Valorar els contextos locals	Conèixer les diferents experiències i potenciar-les. No plantejar processos iguals per les diferents àrees.
No confondre les paraules amb els fets	Simplificar els processos de perfils i competències transversals.
Tenir en compte els estudiants	Implicar-los en el canvi, Difondre i debatre les seves pròpies opinions.



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

L'ACREDITACIÓ EN EL CONTEXT EUROPEU

Ton I. Vroeijerstijn, Quality Assurance Expert

ACCREDITATION

FOR THE EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA

Ton Vroeijsstijn

QA-consultants
The Netherlands

TOPICS

- ◆ Why accreditation?
- ◆ Different approaches to accreditation
- ◆ Some questions about accreditation
- ◆ Mutual recognition and a common framework
- ◆ conclusion

CHARACTERISTICS QA IN WESTERN EUROPE

1985-1999

- Agencies are operating in the national context
- Improvement and accountability are the main functions
- Fitness for purpose is the starting point
- No use is made of the word accreditation
- Different approaches: program evaluation, institutional audits, quality audits

3

CHANGES IN EQA

Pre-Bologna

- ◆ National setting
- ◆ National needs
- ◆ Fitness for purpose
- ◆ Process oriented
- ◆ Improvement/accountability

Post-Bologna

- ◆ European dimension
- ◆ International needs
- ◆ Fitness of purpose
- ◆ Out-put oriented
- ◆ Criteria based accreditation

4

ACCREDITATION

- ◆ Formal decision
- ◆ based on overall assessment
- ◆ based on at least minimum requirements
- ◆ concerns yes/no decision
- ◆ Consequences
 - Funding
 - Diploma recognition
 - Students get student loan

5

WHY ACCREDITATION

National:

- *Quality control*
- *Consumer protection*
- *Accountability*

International

- *Competition*
- *Hallmark for equivalence*
- *transparency*

6

ACCREDITATION PROCESS

- ◆ Apply for accreditation
- ◆ Self evaluation
- ◆ Assessment by expert team
- ◆ Report
- ◆ Accreditation decision
- ◆ consequences

7

ACCREDITATION FRAMEWORK

1. Aims and objectives
 - Domain specific
 - Level: bachelor/master
 - Orientation: professional/academic
2. Program
 - Professional/academic requirements
 - Translation objectives
 - Coherence
 - Study load
 - Intake
 - Duration
 - Structure
 - Student assessment

8

ACCREDITATION FRAMEWORK

3. Staff

- Quality
- Quantity

4. Facilities

- Material facilities
- Student support/counseling

5. Internal Quality Assurance

- Structured system for evaluation
- Quality improvement activities
- Involvement staff, students, alumni, professional field

6. Results/output

- The achieved level of the graduate
- Pass rates

9

DANGERS OF ACCREDITATION

- It becomes a control instrument of the state
- Lost of improvement orientation by aiming at the accreditation label
- Bureaucratic process
- Too costly and time consuming

10

Accreditation

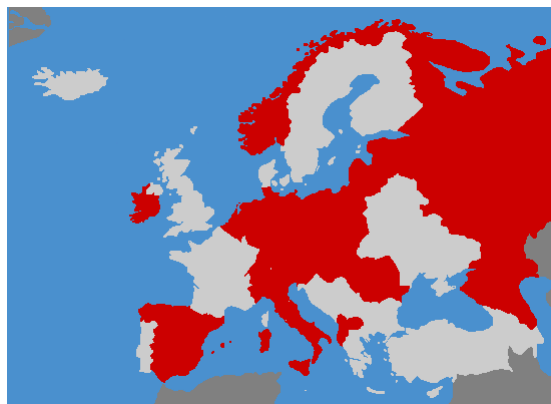
- ◆ Germany
- ◆ The Netherlands
- ◆ Flanders
- ◆ Spain
- ◆ Ireland
- ◆ Norway
- ◆ Switzerland
- ◆ Austria
- ◆ Italy

Accreditation-like or partial accreditation

- ◆ Denmark
- ◆ Sweden
- ◆ Finland
- ◆ UK
- ◆ France
- ◆ Portugal
- ◆ Iceland
- ◆ Belgium (Fr)

11

Accreditation in the EHEA



12

	Institution	Program	Acc. agencies
AAC Austria	Private institutions	X	
FHÖ Austria		X	
NVAO Netherlands/Flanders		X (old & new)	
Akkreditierungsrat Germany			X
ZeVa Germany		New programs	
FIBAA Germany		X	
Acquin Germany		New programs	
AQAS Germany		New programs	
ASIIN Germany		New programs	
AHPGS Germany		New programs	
HETAC Ireland	Quality audits	X	
NOKUT Norway	Quality audits Institutional acc	X	
ANECA Spain		X	
OAQ Switzerland	QA-audits	X Voluntary	

Prerequisites for intrinsic European value

- ◆ Mutual recognition of accreditation decisions
- ◆ A common framework:
 - Shared qualification framework
 - Shared subject standards
 - Shared idea about basic/threshold quality
 - Shared assessment framework
 - Shared accreditation framework

Qualification framework

- ◆ What is a bachelor? What is a Master?
- ◆ Competency based instead of input based
- ◆ Completed with subject criteria
- ◆ Dublin descriptors start for discussion; development European Qualification framework
- ◆ ENQA: Transnational European Evaluation projects

Conclusion: there is a start, a lot of work to do

15

Subject benchmarks

Left to the experts

- Tuning project/TEEP-project
- QAA-activities

Conclusion:

- Need for international benchmarking
- Instrument: international expertmeeting
- International programme reviews (EE, Physics, TEEP)

16

Basic quality

- Meeting certain requirements
- What is threshold? What is basic?
- Who decides upon basic quality?

Conclusion:

- In an open European HE area, basic quality can not be fixed nationally
- External assessment by international experts will fix the concept 'basic' quality
- Accreditation of basic quality to combine with accreditation +??

Equivalent EQA-system

- Process is mainly similar: multi-stages
- Similar requirements for EQA
- Similar requirements for external committee

Questions

- Independence organisation versus independence committee
- Internal quality assurance
- Format of the report: joint agreements?

SHARED ACCREDITATION CRITERIA

- Similar definition
- Different object
- Problem: what is basic quality
- Accreditation = validation EQA, but...
- problem relationship evaluation and accreditation

Conclusion: mutual recognition is necessary



- ◆ **Main aim: mutual recognition at the end of 2007**
- ◆ **Intermediate aims:**
 - development of a common framework that not only serves national needs, but also the needs of the European Higher Education Area.
 - exchange of information, experiences and good practices, especially with regard to the European dimension
 - to develop criteria and procedures for mutual recognition of accreditation decisions
 - to contribute to the political developments concerning accreditation in the light of the Bologna process and the follow-up of Berlin 2003.

ACCREDITATION FOR EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA

- ◆ **Change of attitude national governments is needed**
- ◆ **Mutual recognition and common framework is necessary**
- ◆ **Challenge: keeping diversity, while harmonizing**
- ◆ **Harmonizing is not the same as uniformity or standardization**
- ◆ **There is a need for benchmark standards**
- ◆ **Key words: transparency and equivalency**



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

L'ACREDITACIÓ EN EL MARC DE LA LOU

Francisco Marcellán, ANECA

La evaluación y la acreditación en el marco de la LOU

Francisco Marcellán Español

Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación

Introducción

En la Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades (LOU) aparecen repetidas veces los términos *evaluación* y *acreditación*. En algún caso, también figura el término *valoración* utilizado como sinónimo del primero de los anteriores.

Voy a proceder a un realizar un recorrido por la LOU centrándome en los diversos aspectos que han de ser objeto de evaluación/acreditación/valoración. Posteriormente, presentaré los trabajos que la ANECA está realizando en este ámbito.

Considero interesante enmarcar el momento en que se aprueba y entra en vigor la LOU: finales de 2001-comienzo de 2002. Igualmente, creo que todos coincidiremos en que, en los últimos veinticinco años, la Universidad española ha sufrido una importante transformación.

La Constitución consagró la autonomía universitaria y la Universidad ha aceptado los nuevos retos planteados en la generación y transmisión de los conocimientos científicos y tecnológicos. En este tiempo, el número de universidades se ha triplicado (quizás teniendo a veces más en cuenta la necesidad del servicio a la sociedad que la calidad del mismo, y no analizando otras posibles alternativas) y el número de titulaciones también ha crecido, si bien no siempre se han intentado adaptar a las demandas del mercado laboral, ni a la evolución que los mismos estudios, u otros equivalentes, estaban teniendo en los países de nuestro entorno.

Las universidades están destinadas a jugar un papel fundamental en el desarrollo cultural, social y económico de nuestro país, y la sociedad (Administraciones Públicas tanto nacionales como autonómicas, universidades, etc.) ha realizado un esfuerzo extraordinario durante los últimos veinticinco años para que así sea.

Como universitarios comprometidos con nuestra institución, hemos de reflexionar y hacer una serena autocrítica que nos permita avanzar. Es cierto que, como he señalado antes, el esfuerzo ha sido extraordinario, pero no lo es menos que el resultado podría haber sido mejor. Cuando tienen lugar estos crecimientos tan importantes en un estrecho margen temporal, resulta a veces muy complicado poder realizar una planificación previa seria por lo que, lamentablemente, la improvisación y el voluntarismo adquieren un papel más importante del que sería aconsejable.

No es menos cierto que, en ocasiones, no hay planificación, no ya por falta de tiempo, sino por falta de liderazgo. Este es un hecho de gran trascendencia. La experiencia nos dice, y es fácil

comprobarlo, que cuando hay un líder capaz de formar un equipo y aglutinar los esfuerzos no solo se planifica, sino también se analizan los resultados de manera que se van adaptando los objetivos a esa realidad cambiante y, casi sin darnos cuenta, nos encontramos inmersos en un ciclo de mejora continua.

Después de un final de siglo XX en el que el objetivo prioritario de la Educación Superior en nuestro país ha sido atender la gran demanda para cursar estudios universitarios, debemos preocuparnos ahora por incrementar la calidad, la eficacia y la eficiencia de nuestras instituciones y, en consecuencia, rendir cuentas a la sociedad.

Hemos de ser conscientes de que nuestra sociedad demanda, cada vez más, profesionales con un elevado nivel cultural, científico y técnico. Además, la sociedad exige, como se señala en la exposición de motivos de la propia LOU, *"una formación permanente a lo largo de la vida, no solo en el orden macroeconómico y estructural sino también como modo de autorrealización personal"*.

Con estas breves pinceladas he intentado poner de manifiesto la existencia de nuevos escenarios y desafíos que han de afrontar las universidades, para lo que es necesario un marco legislativo que estimule el dinamismo de la comunidad universitaria, que posibilite la mejora de la calidad de la Universidad y sirva (como también se recoge en la exposición de motivos de la LOU) para generar bienestar, de manera que influya positivamente en todos los ámbitos de la sociedad.

LOU, evaluación, acreditación y valoración.

El término evaluación aparece por primera vez en el apartado I de la exposición de motivos de la LOU, al hacer referencia al incremento de competencias de las Comunidades Autónomas en campos como la regulación del régimen jurídico y retributivo del profesorado contratado, la capacidad de establecer retribuciones adicionales para el profesorado, la aprobación de programas de financiación plurianual conducentes a contratos programa, y la **evaluación** de la calidad de las universidades de su ámbito de responsabilidad.

Aunque es cierto que la responsabilidad de calidad de todas y cada una de las innumerables actividades (docencia, investigación, gestión, formación de profesionales,...) que se llevan a cabo en las universidades es de la propia Universidad, no lo es menos que quien las financia (en el caso de las universidades públicas las CC AA, excepto la UNED que depende de la Administración Central) debe tener la responsabilidad no solo de evaluar la calidad de los procesos y resultados, sino que, en función de los mismos, ha de establecer los planes de financiación necesarios para mejorar la calidad del servicio. En este sentido, en la LOU se recoge que un objetivo irrenunciable de la Ley es la mejora de la calidad del sistema universitario en su conjunto, y en todas y cada una de sus vertientes.

La segunda vez que aparece el término evaluación (también en el apartado I de la exposición de motivos) es para referirse a la profundización de la cultura de la **evaluación** mediante la creación de la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación.

Hemos de decir que al inicio de los años 90 comenzó en España la puesta en marcha de planes de evaluación de titulaciones, departamentos y servicios. Tanto el Programa Experimental, como el Proyecto Piloto Europeo y los dos Planes de Calidad del Consejo de Universidades, han ido aportando su granito de arena en este cambio cultural necesario para asumir la calidad como un objetivo individual que ha de conseguir el objetivo común de la mejora de cada universidad, y del conjunto del sistema universitario en general. Hemos de reconocer el esfuerzo realizado desde las universidades, el Ministerio de Educación, y el Consejo de Universidades, cuyo protagonismo es necesario destacar para crear una nueva cultura de calidad en la Universidad.

Podemos decir que se ha recorrido mucho camino, pero somos conscientes de que también es mucho el que queda por recorrer. Después de más de doce años, hay muchas titulaciones que no se han vinculado a procesos de evaluación, y otras se han evaluado pero sus planes de mejora no se han puesto en marcha o se han ejecutado en una mínima proporción. Más tarde me referiré a lo que la ANECA ha realizado, y está realizando, en este ámbito de la evaluación de titulaciones y de la cultura de la evaluación.

Ya en el apartado II de la exposición de motivos, aparece por tercera vez el término evaluación para referirse a las universidades privadas. En este sentido, como sabemos, la Ley regula de manera detallada, respetando el principio de libertad de creación de centros constitucionalmente reconocidos, los principales aspectos sobre requisitos para el establecimiento y funcionamiento de esos centros, la **evaluación** de su calidad, y la expedición y homologación de los títulos a que conducen los estudios que se imparten. Por lo tanto, como no podía ser de otra manera, la LOU también se ocupa y preocupa por la calidad del servicio prestado por las universidades privadas.

Posteriormente, en el apartado V de la exposición de motivos, aparece nuevamente el término evaluación. En dicho apartado se señala que una de las principales innovaciones de la Ley viene dada por la introducción en el sistema universitario de mecanismos externos de **evaluación** de su calidad, conforme a criterios objetivos y procedimientos transparentes. Según la LOU: *"Para ello se crea la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación que, de manera independiente, desarrollará la actividad evaluadora propia de sistemas universitarios avanzados y tan necesaria para medir el rendimiento del servicio público de la Enseñanza Superior y reforzar su calidad, transparencia, cooperación y competitividad. La Agencia evaluará tanto las enseñanzas como la actividad investigadora, docente y de gestión, así como los servicios y programas de las universidades; su trabajo proporcionará una información adecuada para la toma de decisiones tanto a los estudiantes a la hora de elegir titulaciones o centros, como a los profesores y a las Administraciones Públicas al elaborar las políticas educativas que les corresponden. La Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación promoverá y garantizará la calidad de las universidades, objetivo esencial de la política universitaria"*.

La última vez que el término evaluación aparece en la exposición de motivos es en el apartado IX. En él se hace referencia al profesorado, y más concretamente, a las nuevas figuras de

profesorado contratado, estableciendo como requisito la **evaluación** externa de la actividad previa de los candidatos. Posteriormente incidiremos sobre este apartado.

La LOU resalta el importante papel de la evaluación y la acreditación dedicándole el Título V. Dentro del artículo 31, dedicado a la garantía de la calidad, y después de enumerar los objetivos de la promoción y la garantía de la calidad de las universidades españolas, señala que los mismos *"se cumplirán mediante la **evaluación**, **certificación** y **acreditación** de:*

- a) Las enseñanzas conducentes a la obtención de títulos de carácter oficial y validez en todo el territorio nacional, a los efectos de su homologación por el Gobierno en los términos previstos en el artículo 35, así como de los títulos de Doctor de acuerdo con lo previsto en el artículo 38.
- b) Las enseñanzas conducentes a la obtención de diplomas y títulos propios de las universidades y centros de Educación Superior.
- c) Las actividades docentes, investigadoras y de gestión del profesorado universitario.
- d) Las actividades, programas, servicios y gestión de los centros e instituciones de Educación Superior.
- e) Otras actividades y programas que puedan realizarse como consecuencia del fomento de la calidad de la docencia y de la investigación por parte de las Administraciones Públicas".

Como hemos podido comprobar, en este artículo 31.2 han aparecido los términos evaluación y acreditación (éste por primera vez) sin hacer ninguna distinción, y han sido utilizados como herramientas para la consecución de los objetivos de la promoción y la garantía de la calidad.

Inmediatamente después, en el artículo 31.3, la LOU dice: *"Las funciones de evaluación, y las conducentes a la certificación y acreditación a que se refiere el apartado anterior, corresponden a la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación y a los órganos de evaluación que la Ley de Comunidades Autónomas determine, en el ámbito de sus respectivas competencias, sin perjuicio de las que desarrollen otras agencias de evaluación del Estado o de las Comunidades Autónomas".*

Han aparecido nuevamente en el texto los términos evaluación y acreditación, éste por segunda y última vez (sin contar, evidentemente, las que aparece dentro del nombre de la ANECA).

Este hecho resulta llamativo por cuanto posteriormente, en el artículo 35 dedicado a la homologación de planes de estudio y de títulos, y tras señalar el procedimiento para la homologación e implantación de un plan de estudios, en el apartado 5 se dice: *"A los efectos de este artículo, transcurrido el periodo de implantación de un plan de estudios, las universidades deberán someter a evaluación de la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación el desarrollo efectivo de las enseñanzas. La Agencia dará cuenta de dicha evaluación al Consejo de Coordinación Universitaria y a la correspondiente Comunidad Autónoma, así como al Gobierno que, en su caso, adoptará las medidas que procedan de acuerdo con las previsiones del apartado siguiente".*

No obstante, el Real Decreto 49/2004, de 19 de enero, sobre homologación de planes de estudio y títulos de carácter oficial y validez en todo el territorio nacional, dedica su artículo 7 al procedimiento de evaluación y acreditación de la calidad de las enseñanzas. En el mismo se regula que:

- *“Las universidades deberán someter a la evaluación de la ANECA el desarrollo efectivo de las enseñanzas correspondientes a los planes de estudio homologados e implantados en su totalidad.*
- *El MEC deberá publicar una orden sobre el procedimiento y criterios generales aplicables a la evaluación de las enseñanzas antes citadas, previo informe de la ANECA.*
- *En el proceso de evaluación, las universidades deberán acreditar el cumplimiento de los requisitos básicos que el Gobierno establezca, así como el cumplimiento de las directrices generales del plan de estudios correspondiente.*
- *Con la documentación aportada y la consiguiente evaluación externa realizada por la ANECA, ésta elaborará el informe de acreditación correspondiente”.*

Posteriormente, en el artículo 8, se indica que los informes de acreditación se remitirán a la universidad correspondiente (aspecto no señalado en la LOU), así como al Consejo de Coordinación Universitaria, Comunidad Autónoma y MEC, tal y como se indicaba en el texto de la Ley.

Además, otro asunto muy importante es el de la validez temporal. De acuerdo con este RD, la acreditación emitida por la ANECA será aprobada por el MEC y tendrá una validez de seis años, transcurridos los cuales la universidad deberá someter a una nueva evaluación el desarrollo efectivo de la enseñanza.

De acuerdo con lo anterior, en relación con la evaluación/acreditación podemos afirmar que:

- Hay aspectos pendientes de desarrollar.
- No hay ninguna definición de evaluación/acreditación, por lo que a veces el uso de una u otra palabra induce a equívocos.
- La acreditación es una homologación tras el desarrollo efectivo de una enseñanza. Es decir, hasta ahora el Consejo de Coordinación Universitaria homologaba “de por vida” un plan de estudios, mientras que ahora se deberá acreditar cada seis años, lo que parece incitarnos a entrar en un ciclo de mejora continua para conseguir un incremento progresivo de la calidad.

Por otra parte, la disposición adicional segunda del mencionado RD en su apartado 2 indica que, antes del 1 de octubre de 2010, las universidades deberán someter a informe de acreditación de la ANECA el desarrollo efectivo de todas las enseñanzas correspondientes a planes de estudios que hubieran sido homologados e implantados en su totalidad con anterioridad a la entrada en vigor del RD.

Continuemos viendo qué otros aspectos entiende la LOU que han de ser evaluados.

En el artículo 33.3, ya dentro del Título VI *De las Enseñanzas y Títulos*, el término **evaluación** es utilizado al referirse a la función docente en los siguientes términos: *"La actividad y la dedicación docente, así como la formación de personal docente de las universidades, serán criterios relevantes, atendida su oportuna **evaluación**, para determinar su eficiencia en el desarrollo de su actividad profesional"*.

En términos similares, en el artículo 40.3 (en el Título VII *De la Investigación en la Universidad*), aparece el mismo término referido a investigación: *"La actividad y dedicación investigadora y la contribución al desarrollo científico, tecnológico o artístico del personal docente e investigador de las universidades, será criterio relevante, atendida su oportuna **evaluación**, para determinar su eficiencia en el desarrollo de su actividad profesional"*.

Posteriormente, en el Título IX *Del Profesorado*, el término **evaluación** aparece reflejado en términos muy similares para el necesario informe previo a la contratación del profesorado contratado por las universidades públicas (se habla de informe favorable/**evaluación** positiva de su actividad por parte de la ANECA o del órgano de **evaluación** externa que la Ley de la Comunidad Autónoma determine). Esto ocurre en el artículo 50 para los profesores ayudantes doctores, en el artículo 51 para los profesores colaboradores, en el artículo 52 para los contratados doctores y en el artículo 72.2 para los profesores de las universidades privadas.

En el artículo 55 se hace referencia a la necesaria **valoración** previa, por parte de la ANECA o del órgano de **evaluación** externa que la Ley de la Comunidad Autónoma determine, de los méritos del profesorado contratado para que pueda optar a determinados complementos retributivos. Lo mismo sucede en el artículo 69 refiriéndose al personal docente e investigador funcionario.

Ya en el Título XI *Del Régimen Económico y Financiero de las Universidades Públicas*, en el artículo 81.1, se incluye de nuevo el término evaluación: *"En el marco de lo establecido por las Comunidades Autónomas, las universidades podrán elaborar programaciones plurianuales que puedan conducir a la aprobación, por las Comunidades Autónomas, de convenios y contratos-programa que incluirán sus objetivos, financiación y la **evaluación** del cumplimiento de los mismos"*.

La última vez que aparece el término evaluación es en el Título XII *De los Centros en el Extranjero o que impartan Enseñanzas con arreglo a Sistemas Educativos Extranjero*, puesto que dichos centros estarán sometidos a la **evaluación** "[...] de la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación o, en su caso, del órgano de **evaluación** externa que la Ley de la Comunidad Autónoma determine. En este segundo supuesto, la Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación recibirá, en todo caso, copia del mencionado informe".

La ANECA y la evaluación/acreditación

Nos vamos a circunscribir a la evaluación/acreditación de titulaciones.

La ANECA inicia sus actividades a finales de 2002-comienzo de 2003 cuando mayoritariamente se estaban llevando a cabo, dentro del II Plan de Calidad de las Universidades, evaluaciones

de titulaciones y algunas evaluaciones de departamentos y servicios. Asimismo, en el Consejo de Coordinación Universitaria se estaba realizando un trabajo sobre la acreditación de las ingenierías.

Los hitos/aspectos más significativos de las acciones llevadas a cabo por la ANECA en este ámbito han sido:

- **Puesta en marcha de 4 grupos de trabajo** (similares al existente para las ingenierías en el Consejo de Coordinación Universitaria) para los otros cuatro campos científico-técnicos (Ciencias de la Salud, Ciencias Sociales y Jurídicas, Humanidades y Ciencias Experimentales). Estos cuatro grupos actuaban en paralelo, tomando como base todo el trabajo realizado por el grupo de las ingenierías, elaborando un modelo para la acreditación de las titulaciones de grado de cada campo (febrero 2003-mayo 2003).
- **Primera validación del modelo de acreditación** elaborado por los grupos de trabajo. Se formaron sendos grupos compuestos por profesores de universidades españolas públicas y privadas y profesionales que ejercían su actividad en empresas públicas y/o privadas. El resultado de este trabajo fue una única propuesta de modelo de acreditación (junio 2003).
- **CNA.** Desde marzo de 2003 hasta febrero de 2004 funcionó el Comité Nacional de Acreditación que, desde esta fecha, se transformó en Comisión Nacional de Acreditación (denominación actual según los Estatutos de la Fundación ANECA). En su composición hay cinco profesores universitarios de reconocido prestigio (uno por cada campo científico-técnico), profesores y profesionales de nuestro país, de la Unión Europea y de Iberoamérica, y un representante de un colegio profesional. Además, la CNA tiene un presidente, cargo que ejerce el rector de la UAB, y un secretario ejecutivo, que es la única persona que trabaja a tiempo completo en la Comisión. Hasta ahora, la misión fundamental de la CNA ha sido elaborar el modelo de acreditación. En este momento, están pendientes los nombramientos, por parte del Patronato de la ANECA, de los nuevos miembros de la CNA ante las nuevas funciones que, lógicamente, se le van a asignar.

El CNA aprobó el modelo de acreditación para las titulaciones de grado presenciales; éste se validó mediante los Proyectos Piloto 2003-2004 (julio 2003) y el propio CNA aprobó los resultados de los proyectos en junio de 2004. Entre estos resultados se encuentra el modelo de acreditación de las titulaciones presenciales de grado (titulaciones actuales). El modelo aprobado (se trata de un modelo de calidad total) tiene seis criterios: Programa Formativo, Organización de la Enseñanza, Recursos Humanos, Recursos Materiales, Proceso Formativo y Resultados (los cinco primeros son los agentes facilitadores de los Resultados). En cada uno de ellos hay uno ó más subcriterios de primer nivel y, en cada uno de éstos, uno ó más subcriterios de segundo nivel.

- **Proyectos Piloto 2003-2004.** A finales de julio de 2003 se realizó una convocatoria para que las titulaciones que quisiesen pudiesen participar en la validación del modelo, no en la acreditación de la titulación. Se presentaron más de 150 titulaciones, y se seleccionaron alrededor de 100 (las más repetidas dentro de cada campo científico-técnico y aquellas que no siéndolo sí lo era la 'titulación superior', caso de las ingenierías técnicas). Asimismo, en paralelo, a finales de 2003 se remitió a todos los equipos rectorales de las universidades

públicas y privadas un CD para que pudiesen incorporar cuantas sugerencias y propuestas de cambio estimasen oportunas. Esto mismo se hizo con los Consejos Sociales y con las agencias nacionales y extranjeras con las que la ANECA tenía un convenio bi o multilateral.

También, al mismo tiempo, se puso en marcha un grupo de trabajo para analizar las posibles adaptaciones del modelo a las titulaciones no presenciales, en el que participaron representantes de la UNED, UOC, RIACES y CHEA (de EE UU).

En mayo de 2004, se celebraron sendas reuniones con los presidentes de los comités internos y de los comités externos para analizar toda la información recogida y ponerla a disposición de la CNA. En resumen, la convocatoria de los Proyectos Piloto 2003-2004 se inició en julio de 2003 y la aprobación del modelo por la CNA se realizó en junio de 2004.

- **Convocatoria de Evaluación Institucional.** Para conseguir uno de los objetivos y retos fundamentales que tiene la ANECA, que como ya he señalado es la profundización en la cultura de la calidad de las universidades, en julio de 2003 se realizó una convocatoria bianual (curso 2003-2004 y 2004-2005) para que pudiesen participar las titulaciones que lo deseasen. Se recibieron unas 450 solicitudes y se seleccionaron aquéllas que más se repetían en cada campo científico-técnico (aproximadamente 100 cada curso). El modelo utilizado en el curso 2003-2004 era el mismo que se estaba validando, mientras que el que se está utilizando en el curso actual es, básicamente, el aprobado para la acreditación por la CNA. De esta manera se consigue un doble objetivo, por una parte, se va extendiendo la cultura de la calidad y poniendo en marcha planes de mejora continua y, por otra, las titulaciones se van preparando para el próximo futuro de la acreditación.

Como todos ustedes han podido comprobar, se ha hecho mucho pero el camino que queda por recorrer es largo. Estamos en un momento fundamental para el desarrollo de nuestro sistema universitario. La Convergencia Europea está ahí mismo. El 2007 (citado en los borradores de los decretos de Grado y Posgrado) y el 2010 están muy cerca. Desde la ANECA estamos trabajando y trabajaremos con las universidades y las agencias autonómicas para conseguir la mejora de nuestro sistema universitario. Por delante tenemos retos apasionantes y difíciles: la adaptación de los estudios desde el punto de vista legislativo y de la metodología docente, el profundo cambio que experimentará el doctorado, la acreditación de las titulaciones de grado y del doctorado, los cambios en las estructuras de gestión universitaria necesarios para poder llevar a cabo estos retos, son solo algunos ejemplos.

Antonio Machado decía: "Uno de los remedios más eficaces para que las cosas no cambien nunca por dentro es renovarlas constantemente por fuera", pero la ocasión es única para cambiar realmente nuestra Universidad por dentro. El camino hemos de recorrerlo juntos, aunando esfuerzos, porque estoy seguro de que lo necesitaremos.

Muchas gracias a todos.



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

EL SISTEMA D'ACREDITACIÓ D'AQU CATALUNYA EN EL MARC DEL PROJECTE PILOT

Gemma Rauret, AQU Catalunya



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

El sistema d'acreditació d'AQU Catalunya en el marc del projecte pilot

Gemma Rauret

Lleida, 12 de novembre de 2004

www.aqucatalunya.org



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

www.aqucatalunya.org

La qualitat, garantia de millora

Sumari

- **El projecte pilot**
 - El context de l'acreditació
 - Els objectius i les conseqüències
 - Les etapes del projecte
- **El procés d'acreditació**
 - Elements i fases
 - Dimensions i objectes
 - Estàndards
 - Evidències i indicadors
- **El procediment d'acreditació**
 - La petició
 - L'avaluació
 - La decisió
- **Conclusions**

El projecte pilot : context (I)

Títols adaptats a l'EEES

Objectius de formació
ECTS
Competències específiques i transversals
Avaluació de les competències i coneixements
Mecanismes d'assegurament de la qualitat

Durada dels estudis

Grau 180 crèdits
Postgrau 120 crèdits

Dóna lloc a títol propi de la universitat

Acreditat per AQU Catalunya i
Reconegut per la Generalitat de Catalunya

Els títols de grau vinculats a un títol homologat

Tots els crèdits ECTS seran convalidables en el títol homologat

El projecte pilot: context (II)

L'adaptació a l'EEES no està desenvolupat a partir de la LOU

- **Títols vinculats a llicenciatures**

primer mòdul 180 crèdits	títol propi intermedi
primer mòdul + segon mòdul	titulació homologada
180 + mínim 60 ECTS	doble titulació
- **Diplomatures i enginyeries tècniques**

180 ECTS	no hi ha un nou títol
----------	-----------------------
- **Postgrau**

compartit amb una altra universitat europea	títol propi
120 ECTS	
- **Els títols propis (grau i postgrau)**

	Són acreditats per AQU Catalunya
--	----------------------------------

El projecte pilot: objectius i conseqüències de l'acreditació

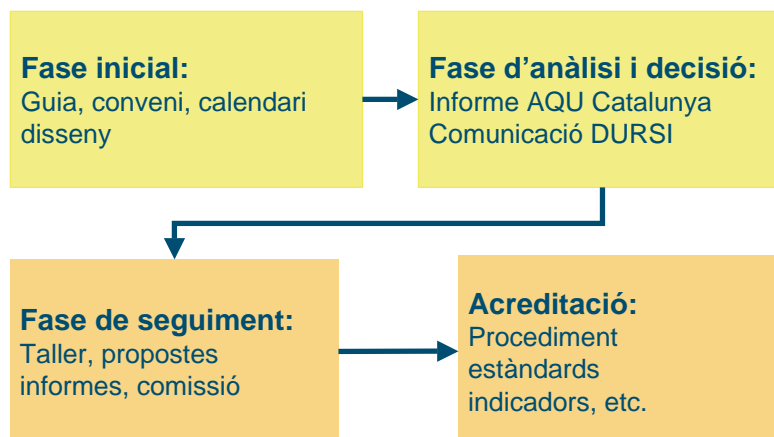
Objectius de l'acreditació

- Complir amb el mandat del DURSI
- Disposar d'un distintiu que demostrï el compliment d'uns estàndards de qualitat internacional
- Servir d'estímul per adequar-se al nou model pedagògic

Les conseqüències de l'acreditació

- Potenciar la consideració social i acadèmica (compromís del DURSI)
- Estar preparat per poder demostrar a qui correspongui el compliment dels estàndards

El projecte pilot: les etapes del projecte



Les etapes del procés d'acreditació: elements i fases (I)

Fase prèvia

Administració:

- Normes

AQU Catalunya establiment de:

- Dimensions, objectes
- Estàndards
- Evidències de llur compliment, indicadors (**seguiment**)
- Referents (**nivells mínims de qualitat**)
- Marc d'avaluació externa:
 - Avaluadors (auditors)
 - Documentació: guia, formularis, etc.
- Marc d'acreditació

Universitat:

- Participació en el projecte pilot, o adaptació a l'EEES
- Generació evidències (**planificació i seguiment**)

Les etapes del procés d'acreditació: elements i fases (II)

Fase inicial:

- Petició i lliurament documentació per part de la titulació

Fase d'avaluació o auditoria:

- Avaluació del compliment dels estàndards
- Emissió de l'informe
- Correcció de no conformitats menors

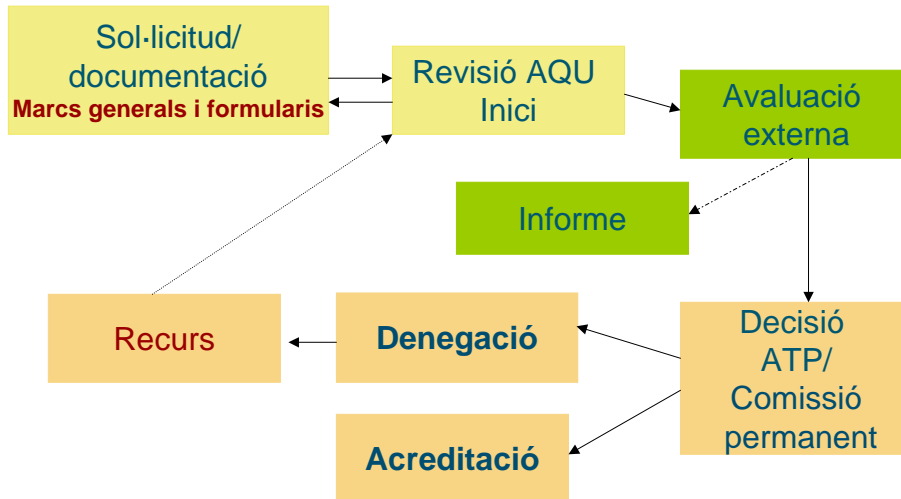
Fase decisió:

- Acreditació
- CAQ mitjançant comissió específica ATP

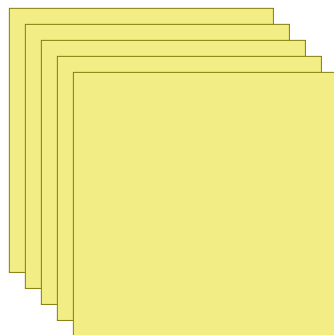
Recurs:

- Comissió permanent

Les etapes del procés d'acreditació: elements i fases (III)



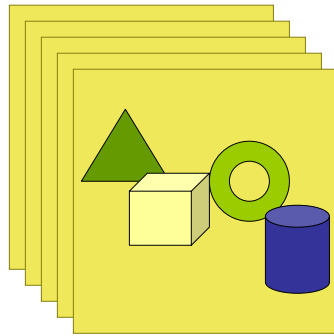
Les etapes del procés d'acreditació: les dimensions i objectes (I)



Aspectes o dimensions:

- Context general
- Programa de formació
- Planificació operativa pla d'estudis
- Mecanismes d'assegurament de la qualitat
- Resultats

Les etapes del procés d'acreditació: les dimensions i objectes (II)



Context general:

- Perspectiva externa

Elements o objectes:

- Caràcter i orientació de la titulació
- Demanda acadèmica
- Equivalència europea
- Estratègia per promoure titulacions conjuntes

Les etapes del procés d'acreditació: les dimensions i objectes (III)

Aspectes o dimensions d'avaluació

Subdimensions

Element o objectes

Evidències o indicadors

Referents o normes

Les etapes del procés d'acreditació: els estàndards (I)

Procediment d'aprovació dels estàndards:

- Preparació per experts i per la subcomissió de Títols i Programes (ATP), basats en els estàndards internacionals:
 - ✓ Nederlands accreditation Organization (2003)
 - ✓ Council for Higher Education Accreditation. Washington (2000)
 - ✓ European Consortium of Innovative Universities (2001)
 - ✓ World Federation for Medical Education (2003)

- Aprovació pel CAQ prèvia participació:
 - Comitè vicerectors de qualitat universitats
 - Comissió permanent del Consell de Direcció

Contingut dels estàndards:

- Tots els aspectes i els objectes

Les etapes del procés d'acreditació: els estàndards (II)

Estàndards:	43
▪ Context general	
▪ perspectiva externa	4
▪ perspectiva interna	4
▪ Programa de formació	
▪ perfil de formació i els seus referents	4
▪ enfocament del procés d'ensenyament-aprenentatge	4
▪ criteris de certificació i avaluació de la progressió acadèmica	2
▪ el perfil d'accés a la titulació	3
▪ Planificació operativa del pla d'estudis	
▪ el professorat	3
▪ els recursos materials	2
▪ l'organització de l'ensenyament	3
▪ Mecanismes d'assegurament de la qualitat	
▪ gestió i supervisió de l'ensenyament	5
▪ gestió de les activitats d'aprenentatge i la seva avaluació	5
▪ Resultats	4

Les etapes del procés d'acreditació: els estàndards (III)

Professorat:

- El professorat ha de tenir l'experiència i la formació docents adequades als objectius establerts pel programa. En el cas de postgrau el professorat haurà d'estar involucrat en activitats de recerca
- El professorat ha de ser suficient per cobrir adequadament la impartició i avaluació de les diferents matèries, la interacció professor-estudiant, les tutories, la gestió i responsabilitats associades al funcionament del programa
- La institució ha de tenir, per escrit, les polítiques de selecció, formació, avaluació i promoció del seu propi professorat

Les etapes del procés d'acreditació: els estàndards (IV)

Gestió i supervisió de l'ensenyament:

- Hi ha un sistema d'assegurament de la qualitat lligat a accions de seguiment i de millora, que compta amb la participació de diferents agents implicats
- El sistema intern de qualitat ha de fer ús dels resultats de les experiències prèvies d'avaluació de la titulació
- La institució ha d'establir un mecanisme per a l'avaluació dels programes, on s'involucrin tots els agents, que supervisi la implementació del currículum i el progrés dels estudiants, i que garanteixi que els problemes s'identifiquen i se solucionen
- El programa té establerts els mecanismes adients per a registrar i certificar el progrés acadèmic dels estudiants
- La institució té les eines adequades per recollir, analitzar i respondre sistemàticament a la informació obtinguda dels estudiants, graduats, professorat i empleadors

Les etapes del procés d'acreditació: els estàndards (V)

Resultats:

- Els resultats acadèmics reflecteixen l'assoliment dels objectius de formació del programa.
- La taxa d'èxit ha d'estar d'acord amb les característiques dels estudiants i a l'esforç demanat en el programa
- El programa ha de poder ser completat amb èxit dins el temps previst, tenint en compte les característiques dels estudiants. Cal identificar i corregir els elements relacionats amb el programa que dificulten aquest objectiu.
- Els resultats de satisfacció dels estudiants i graduats responen a les característiques i expectatives del programa.

Les etapes del procés : les evidències i els indicadors (I)

Professorat:

La institució ha de tenir, per escrit, les polítiques de selecció, formació, avaluació i promoció del seu propi professorat.

Evidències:

- Normativa de selecció/contractació del professorat tant per via funcional com contractat
- Pla de formació del professorat
- Manual d'avaluació del professorat

Indicadors:

- Pla de formació: oferta formativa, nombre de PDI que ha rebut formació
- Manual: nivell de compliment dels diferents criteris i indicadors que avalen la decisió

Les etapes del procés : les evidències i els indicadors (II)

Gestió i supervisió de l'ensenyament:

Hi ha un sistema d'assegurament de la qualitat lligat a accions de seguiment i de millora, que compta amb la participació del diferents agents implicats

Evidències:

- Manual i/o pla de qualitat
- Comitè de qualitat amb participació dels agents
- Responsable de la gestió de la qualitat
- Pla d'activitats o de millora

Indicadors:

- Nombre d'accions implementades/nombre d'accions del pla
- Grau de satisfacció dels diferents agents (professors, estudiants, empleadors)
- Nombre de queixes rebudes

Les etapes del procés : les evidències i els indicadors (III)

Resultats:

El programa ha de poder ser completat amb èxit dins el temps previst, tenint en compte les característiques dels estudiants. Cal identificar i corregir els elements relacionats amb el programa que dificulten aquest objectiu.

Evidències:

- Perfil d'entrada dels estudiants
- Diagnòstic dels punts conflictius en la trajectòria curricular
- Resultats de la graduació

Indicadors:

- Les taxes de titulació en temps teòric per tipus d'estudiant

Referent:

- El 90% dels estudiants de tipus A haurien de concloure els seus estudis en el temps previst

El procés d'acreditació : La petició

Poden presentar-s'hi les titulacions que hagin participat en el projecte pilot així com altres titulacions adaptades a l'EEES

Inici acreditació	Màster Grau	tardor 2006 tardor 2007
Durada del procés	3-6 mesos a partir de l'inici	
Petició	Universitat	
Acceptació per AQU Catalunya	Quan el sol·licitant lliuri la documentació completa	

El procés d'acreditació : l'avaluació (I)

La comissió d'avaluació o auditoria (**experiència programa Pro-QU**)

- **Composició** 4 membres
acadèmic, professional, metodòleg,
estudiant o recent graduat
- **Requisits** definició del perfil de l'avaluador (Pro-
QU)
Currículum vitae
formació
- **Nomenament** AQU Catalunya prèvia acceptació per
la universitat
- **Documents de treball** eines: comprovació evidències
guia d'avaluació

El procés d'acreditació :l 'avaluació (II)

La visita:

- Durada 2 ó 3 dies
- Les audiències responsables acadèmics
professorat,
estudiants
secretaria
- La metodologia tipus auditoria (amb demanda
d'evidències)

L' informe:

- El primer esborrany valoració compliment estàndards
recomanacions
- Les no conformitats menors correcció en 3 mesos
- L'informe definitiu

El procés d'acreditació : la decisió

La comissió d'acreditació:

composició ATP
la verificació dels informes d'avaluació

La concessió:

l'emissió de l'acreditació a la Universitat

Els recursos:

a la Comissió permanent del Consell de
Direcció d'AQU Catalunya

Renovació:

a establir pel DURSI

La metaavaluació

Anàlisi del procés per part dels agents implicats:

- Experts en avaluació (auditoria)
- ATP
- Comitè vicerectors
- Comissió permanent del Consell de Direcció

Introducció de millores en:

- El procediment
- Els estàndards mínims
- Les evidències i els indicadors
- Els referents

Conclusions

- El procés d'acreditació del pla pilot permetrà establir metodologia homologable en el marc europeu
- L'experiència de la primera fase del projecte pilot pot ser útil per establir les bases pel compliment de l'article 35.2 de la LOU, referit a l'informe favorable que han d'emetre les comunitats autònomes
- Cal establir la màxima coordinació amb l'ANECA i amb altres agències autonòmiques i europees per tal que el procés de disseny, seguiment, avaluació i /o acreditació sigui útil per a tots els processos d'homologació, re-homologació, avaluació i acreditació en els quals pugui estar implicada una titulació

Conclusions

En definitiva:

L'opció d'apropar-nos a la integració europea mitjançant un model basat en **experiències pilot**,

juntament amb la tradició d'AQU Catalunya **d'assajar i experimentar** com a fase prèvia a l'establiment de mecanismes de disseny i d'avaluació de titulacions, que en un món canviant mai són fixos,

ens ha permès establir una base sòlida en la qual recolzar aquesta nova etapa



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

EL PROCÉS D'APROVACIÓ DELS ESTÀNDARDS D'ACREDITACIÓ

El procés d'aprovació dels estàndards d'acreditació

Els nous títols que, dins de les proves pilot d'adaptació de les titulacions a l'EEES, les universitats atorgaran com a títols propis hauran de ser acreditats per AQU Catalunya tan bon punt finalitzi la seva implantació.

L'acreditació consistirà en una decisió formal de la Comissió d'acreditació d'AQU Catalunya basada en un informe d'avaluació, realitzat per experts, sobre el compliment d'uns estàndards. Un primer pas en el camí que porta cap a l'acreditació és l'establiment d'aquests estàndards, els quals hauran d'estar en línia amb els referents internacionals. L'experiència acumulada en molts països europeus, que ja han avançat en l'establiment del procediment d'acreditació, ens permet iniciar el procés d'establiment dels estàndards amb la garantia que estem en la bona via i que els ajustaments que haurem d'anar introduint seran fonamentalment deguts a la voluntat de millora constant del procés més que a un canvi de rumb en aquest. Es doncs fonamental, d'una banda, adequar-se a les referències existents i, per altre, analitzar i debatre llur adequació al sistema universitari català.

Segons la LUC correspon a la Comissió d'Avaluació de la Qualitat (CAQ) l'establiment i aprovació dels estàndards i correspon a la Comissió Permanent del Consell de Direcció atendre les possibles reclamacions en llur aplicació. El Reglament de la CAQ estableix que la Comissió de Vicerectors de Qualitat poden fer arribar tots els suggeriments i aportacions a les reunions del CAQ, les quals hauran de ser considerades per la CAQ. D'altre banda, a més dels aspectes formals, és fonamental que les universitats, a través dels seus representants, consideri que els estàndards establerts són els més adients per a la convergència amb l'EEES. És per això que s'ha dissenyat un procediment d'aprovació que permeti una bona interacció entre totes les parts implicades.

El procés d'establiment dels estàndards s'ha dividit en dues etapes. En la primera s'aproven els estàndards adients dins del marc del projecte pilot i en la segona s'aprovaran les evidències o indicadors significatius així com l'establiment de valors normatius de referència per a cada element i estàndard.

La primera etapa constarà dels següents passos:

- a) preparació d'una proposta per la Comissió d'Avaluació de Títols i Programes
- b) anàlisi i presentació de propostes per part dels vicerectors de qualitat
- c) debat i aprovació condicionada per la CAQ
- d) anàlisi i aportacions de la Comissió Permanent del Consell de Direcció
- e) aprovació definitiva pel CAQ
- f) publicació dels estàndards

Marc de referència

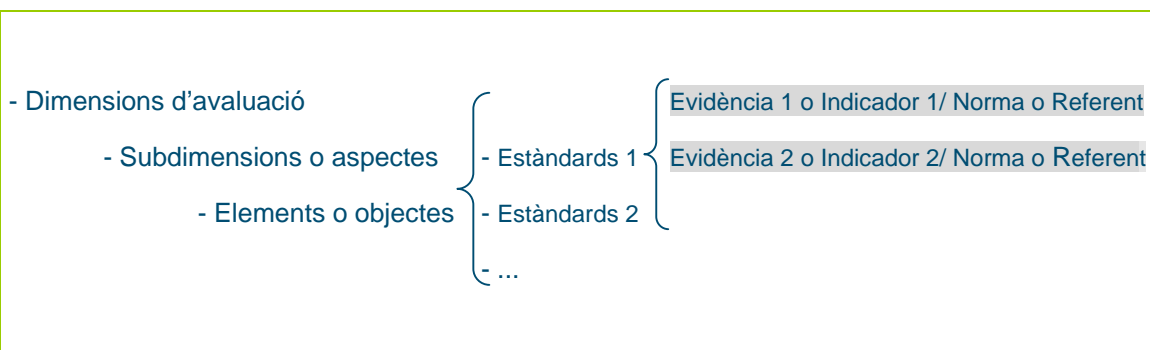
Aquesta proposta s'ha elaborat a partir de la **Guia general per dur a terme les proves pilot d'adaptació de les titulacions a l'EEES**, projecte pilot del DURSI que portarà després dels tres anys d'implantació de les titulacions, a la seva acreditació com a títols propis de les universitats catalanes.

Els apartats de contingut d'aquesta guia han determinat la selecció de les dimensions, aspectes i elements a prendre en consideració en un procés d'acreditació. La Comissió Específica per a l'Avaluació de les Titulacions i Programes (ATP) va seleccionar els estàndards a partir dels següents quatre referents internacionals:

- Netherlands Accreditation Organization. Examination framework for new degree courses on higher education. 14 February 2003
- Council for Higher Education Accreditation (2000) The Competency Standards. Project: Another Approach to Accreditation Review. Washington, DC
- European Consortium of Innovative Universities (ECIU). Evaluation & Accreditation Criteria. ECIU/EQRC Quality Review Criteria June 2001
- World Federation for Medical Education. WFME Global Standards for Quality Improvement. 2003

La proposta, que es presenta a continuació, ha pres en consideració tant el caràcter experimental del projecte com el dels estàndards proposats, per tal que permeti obtenir una visió comprensiva del conjunt de la titulació.

L'estructura de la proposta que es presenta a continuació engloba tots els apartats del quadre següent excepte els apartats d'evidències i normes (les parts ombrejades del gràfic).



Serà en un treball posterior, que es realitzarà amb la interacció de diferents agents, el que permetrà proposar les evidències o indicadors significatius a l'element i estàndard considerat, així com la possibilitat d'establir, aproximacions factibles a "valors normatius de referència" que permetrien orientar els requisits a l'acreditació.

1. Context general que justifica i recolza la implantació de la titulació

1.1 Des de la perspectiva externa

El pla d'estudis de la titulació hauria d'anar precedit d'una anàlisi que considerés aspectes quantitatius i qualitius com ara: les característiques o orientació de la titulació (per exemple, si el perfil esperat del graduat és de tipus professionalitzador o bé en els requeriments d'un determinat camp disciplinari), la demanda acadèmica o la possible demanda sociolaboral (interès econòmic i social respecte dels nous titulats), i la possible equivalència de la titulació amb d'altres a escala europea. En aquest pla pilot la titulació ha de complir amb els següents requisits d'amplitud del currículum que figuren en el conveni del Pla Pilot d'adaptació a l'EEES.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) Caràcter i orientació de la titulació b) Demanda acadèmica i laboral prevista de la titulació c) Equivalència de la titulació amb d'altres a nivell europeu d) Estratègies per a promoure titulacions conjuntes amb altres universitats europees 	<ul style="list-style-type: none"> – La qualificació final que es pretén per a la titulació correspon a la descripció de la qualificació de graduat (<i>Bachelor</i>) o postgraduat (<i>master</i>) que en general s'accepta internacionalment. – La qualificació final que es pretén està basada en requeriments fets per la disciplina acadèmica, la pràctica acadèmica internacional i, si escau, la pràctica rellevant en la prospectiva del camp professional. – Per a les noves titulacions de graduat i postgraduat, la demanda acadèmica, social i/o professional justifica la proposta d'implantació de la titulació. – La institució assegura que els seus títols són transportables en l'àmbit de l'espai universitari europeu.

Observacions:

1.2 Des de la perspectiva interna

L'anàlisi de la situació de la institució per oferir correctament la titulació hauria de considerar aspectes com ara: lideratge i suport intern per a portar a terme el programa de formació, el personal i els recursos materials necessaris, o la sinergia amb d'altres programes de la mateixa institució o d'altres universitats.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) El lideratge i suport interns per a desplegar la proposta de nova titulació b) Els recursos humans i materials disponibles c) La prospectiva sobre la necessitat de disposar de nous recursos d) Establiment sinergies amb altres programes de la mateixa institució 	<ul style="list-style-type: none"> – Els objectius del programa són coherents amb la missió de la institució i al seu pla estratègic. – Les funcions dels responsables acadèmics del programa estan establertes clarament. – Existeix un sistema de comunicació efectiva entre els diferents nivells de la institució que faciliti la qualitat i èxit del programa. – La institució té els mitjans adequats/suficients per assegurar a l'usuari la qualitat de la titulació oferta.

Observacions:

2. Programa de formació

2.1 El perfil de formació i els seus referents

El perfil de formació establert en un pla d'estudis ve determinat per una anàlisi de les competències professionals per a les quals habilita la titulació, i també dels requisits formatius i la tradició acadèmica existent tant a Catalunya com a nivell internacional.

Les competències específiques de la titulació estan relacionades de manera més directa amb el maneig dels conceptes, les teories o les habilitats desitjades en un investigador o en un professional.

Les competències transversals, comunes a la majoria de titulacions, però amb balanços diferents, contempnen en canvi aspectes com els valors ètics, la gestió de projectes i d'informació, el treball en equip, la comunicació oral i escrita en diferents llengües o la mobilitat.

L'estructura curricular ha de tenir en compte el pes en crèdits per tal que respongui als requeriments de cada nivell, però també cal que respongui a una seqüència i grup d'assignatures coherent amb els objectius formulats.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) La definició del perfil de formació identificant-ne les seves competències específiques i transversals b) L'estructura adoptada: les matèries (assignatures), el seu pes curricular en ECTS dins el programa i els seus descriptors c) L'oferta curricular d'optativitat i lliure elecció d) La seqüència dels continguts del pla d'estudis en relació al perfil de formació establert e) Les matèries (assignatures) amb: els objectius identificant les competències més significatives (específiques i transversals), contingut, activitats d'aprenentatge i enfocament de l'ensenyament i metodologia d'avaluació 	<ul style="list-style-type: none"> – La institució ha formulat clarament les competències específiques i transversals, expressant què s'espera dels graduats en termes de coneixement, habilitats i actituds en relació a la formació futura i als seus futurs rols professionals. – La titulació ha traslladat els objectius al programa formatiu. – El programa ha d'incloure un grup coherent de cursos i activitats educatives que proveeixin d'una cobertura apropiada tant d'aspectes fonamentals com avançats relatiu a les matèries contemplades en el programa degudament actualitzades. – Els programes especifiquen els objectius, la distribució de l'activitat de l'estudiant en relació amb els ECTS, així com l'enfocament de l'ensenyament i metodologia d'avaluació.

Observacions:

2.2 Enfocament del procés d'ensenyament – aprenentatge

Dues són les qüestions bàsiques que guien aquest procés: la determinació dels principis que orienten els mètodes d'ensenyament i aprenentatge i les metodologies que es posen en pràctica per tal d'assolir els objectius establerts.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) Els principis que orienten l'enfocament del procés d'ensenyament - aprenentatge b) Les activitats d'aprenentatge proposades als estudiants: tipologia i volum de treball implicat en cadascuna de les assignatures 	<ul style="list-style-type: none"> – Els objectius de formació i les matèries que componen el programa, la concepció didàctica, els mètodes d'ensenyament emprats i la manera d'avaluar, reflecteixen la qualificació acadèmica i professional que atorga la titulació. – El programa ha d'incloure projectes o activitats estructurades en les quals els estudiants, treballant individualment o en equip, apliquen el que han après prèviament a resoldre problemes específics. – Un programa professionalitzador inclou pràctiques en empreses o institucions. – El programa de formació inclou un treball final integrador dels aprenentatges assolits.

Observacions:

2.3 Criteris de certificació i avaluació de la progressió acadèmica

Aquest apartat contempla tant els principis que orienten l'avaluació dels aprenentatges com la materialització d'aquests en forma de procediments d'avaluació.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) Els principis que orienten l'avaluació de la qualitat del procés d'ensenyament - aprenentatge b) Els procediments d'avaluació 	<ul style="list-style-type: none"> – Tots els mètodes d'avaluació i els instruments emprats per determinar l'aprenentatge dels estudiants han de ser vàlids consistents i coherents amb els objectius d'aprenentatge establerts pel programa. – Els criteris per avaluar el rendiment (els resultats) dels estudiants mitjançant l'ús d'un sistema de valoracions, estan clarament establerts, són públics, i entesos per estudiants i professorat.

Observacions:

2.4 El perfil de accés a la titulació

La descripció de les característiques més significatives dels estudiants de nou accés en relació al perfil de formació establert. I les accions específiques per part de la comunitat per a facilitar la millor adequació dels estudiants a l'exigència de la titulació.

Elements o objectes	Estàndard
<p>a) Descripció de les característiques més significatives dels estudiants de nou accés en relació al perfil de formació establert</p> <p>b) Accions específiques per part de la comunitat per a facilitar la millor adequació dels estudiants a l'exigència de la titulació</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Els criteris d'admissió i els requisits d'entrada estan clarament delimitats. – La selecció de criteris i els procediments de resolució són clars i públics. – La institució ha establert accions específiques adients per facilitar una bona inserció acadèmica als nous estudiants.

Observacions:

3. Planificació operativa del Pla d' Estudis

3.1 El professorat

En aquest apartat es considerarà les característiques de la plantilla de professorat implicada en el programa.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) La tipologia i el volum de professorat b) Accions d'informació i formació del professorat i del personal d'administració i serveis c) Mecanismes d'avaluació del professorat 	<ul style="list-style-type: none"> – El professorat ha de tenir la experiència i la formació docents adequades als objectius establerts pel programa. En el cas del postgrau el professorat haurà d'estar involucrat en activitats de recerca. – El professorat ha de ser el suficient per cobrir adequadament la impartició i avaluació de les diferents matèries, la interacció professor - estudiant, les tutories, la gestió i responsabilitats associades al funcionament del programa. – La institució ha de tenir, per escrit, les polítiques de selecció, formació, avaluació i promoció del seu professorat.

Observacions:

3.2 Els recursos materials

En aquest apartat es considerarà tant les característiques dels espais docents i específics per a l'aprenentatge, com dels recursos tecnològics per a l'assoliment o avaluació de les competències establertes.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) Espais docents i específics per a l'aprenentatge b) Serveis i recursos tecnològics per a l'aprenentatge, i per a l'assoliment i avaluació dels objectius o competències decidits 	<ul style="list-style-type: none"> – La institució té una dotació d'infraestructures, equipaments i serveis que tenint en compte el nombre d'estudiants i professors, assegurí una adequat desenvolupament del programa. – La institució té establert una política de convenis amb institucions i empreses per garantir, si escau, la realització de pràctiques professionalitzadores.

Observacions:

3.3 L'organització de l'ensenyament

En aquest apartat l'anàlisi hauria de fer referència a la dimensió teòrica i pràctica (tant de l'aula o laboratori, com de pràctiques externes i professionalitzadores) del currículum, l'organització tutorial del grups i estudiants, l'organització de l'activitat d'avaluació, així com les estratègies per a fomentar la mobilitat dels estudiants a Europa.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) La dimensió teòrica i pràctica (tant d'aula o laboratori, com de pràctiques externes i professionalitzadores) del currículum b) L'organització de l'atenció tutorial de grups i individual c) L'organització de l'activitat d'avaluació d) Criteris d'oferta d'assignatures optatives i de lliure elecció e) Les estratègies per a fomentar la mobilitat dels estudiants a Europa 	<ul style="list-style-type: none"> – L'organització del programa ha d'afavorir que hi hagi un equilibri entre els aspectes teòrics i pràctics. – L'organització del programa ha de promoure el procés d'aprenentatge, i ha d'establir els criteris per a la seva optimització (calendari, horaris, plans docents, organització de l'avaluació i la atenció tutorial, oferta d'optatives i lliure elecció, etc.). – El programa promourà la mobilitat dels estudiants, mitjançant l'organització de l'ensenyament i d'altres estratègies específiques.

Observacions:

4. Mecanismes de seguiment i assegurament de la qualitat

4.1 Gestió i supervisió de l'ensenyament

En aquest apartat s'han de tractar temes com l'organització del procés de seguiment i assegurament de la qualitat així com els seus òrgans responsables. Els plans d'estudis haurien d'explicitar la manera com es durà a terme la coordinació dels processos d'ensenyament - aprenentatge i la supervisió corresponent.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) Els òrgans responsables del seguiment i assegurament de la qualitat en la implantació del nou títol b) Els procediments de seguiment de la implantació del pla, amb una atenció especial a la temporització de les fases i accions implicades c) Mecanismes de recollida d'informació i difusió, i ús posterior 	<ul style="list-style-type: none"> – Hi ha un sistema d'assegurament de la qualitat vinculat a accions de seguiment i de millora, que compta amb la participació dels diferents agents implicats. – El sistema intern de qualitat ha de fer ús dels resultats de les experiències prèvies d'avaluació de la titulació. – La institució ha d'establir un mecanisme per a l'avaluació dels programes, on s'involucrin tots els <i>agents</i>, que supervisi la implementació del currículum i els progrés dels estudiants, i que garanteixi que els problemes s'identifiquen i se solucionen. – El programa té establerts els mecanismes adients per a registrar i certificar els progrés acadèmic dels estudiants (expedient acadèmic). – La institució té les eines adequades per recollir analitzar i respondre sistemàticament a la informació obtinguda dels estudiants, graduats, professorat i empleadors.

Observacions:

4.2 Gestió de les activitats d'aprenentatge (treball de l'estudiant) i la seva avaluació

Un enfocament formatiu orientat a l'aprenentatge demana (més enllà dels procediments tècnics de l'avaluació) establir mecanismes adequats d'avaluació de la progressió dels estudiants.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) El sistema d'avaluació de la progressió dels estudiants (orientat a la verificació de l'adquisició de coneixements i/o habilitats pels estudiants) b) Els procediments formalitzats d'atenció tutorial i orientació acadèmica. c) Accions/programes específics d'atenció als estudiants d) La coordinació dels processos d'ensenyament i aprenentatge així com la seva supervisió 	<ul style="list-style-type: none"> – Els resultats acadèmics s'analitzen de forma regular, tenint en compte les competències establertes i els seus resultats s'utilitzen per millorar els processos d'aprenentatge i d'avaluació i associar-los amb estàndards d'aprenentatge. – El programa té establerts els mecanismes de concreció de les demandes de treball l'estudiant tenint en compte el conjunt d'assignatures del període lectiu. – La institució ha de tenir un sistema de suport a l'estudiant. Especialment de tutoria personal, acadèmica i professional. – El programa té identificats els responsables i procediments per a la coordinació i supervisió de l'activitat docent. – La institució ha de tenir un procediment per recollir, valorar i integrar els suggeriments i les reclamacions dels estudiants, i aprofitar la informació per a millorar els processos d'aprenentatge.

Observacions:

5. Resultats

En aquest apartat es tracta sobre els resultats aconseguits pels estudiants així com la satisfacció dels agents constitueix un criteri de rellevància per valorar la qualitat de la titulació.

Elements o objectes	Estàndard
<ul style="list-style-type: none"> a) El nivell de formació assolit b) La taxa d'èxit c) La durada mitjana dels estudis d) Satisfacció dels estudiants i graduats 	<ul style="list-style-type: none"> – Els resultats acadèmics reflecteixen l'assoliment dels objectius de formació del programa. – La taxa d'èxit ha d'estar d'acord amb les característiques dels estudiants i amb l'esforç demanat en el programa. – El programa ha poder ser completat amb èxit dins el temps previst, tenint en compte les característiques dels estudiants. Cal identificar i corregir els elements relacionats amb el programa que dificulten aquest objectiu. – Els resultats de satisfacció dels estudiants i graduats responen a les característiques i expectatives del programa

Observacions:



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

LLISTAT D'ASSISTENTS

Carles Alsinet Mora

Vicerector de Docència i Estudiantat
Universitat de Lleida
Pl. Víctor Siurana, 1

25003 Lleida
Tel: 973 70 20 25 Fax: 973 70 20 62
e-mail: secretaria@vde.udl.es

Javier Antón Pelayo

Coordinador de la Llicenciatura d'Humanitats
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici B)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 12 85 Fax: 93 581 20 01
e-mail: javier.anton@uab.es

Esteve Arboix Codina

Gestor de projectes
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 268 89 51
e-mail: earboix@aqucatalunya.org

David Ballester Ferrando

Director de l'Escola Universitària d'Infermeria
Universitat de Girona
Emili Grahit, 77

17071 Girona
Tel: 972 41 82 97 Fax: 972 41 87 73
e-mail: dir.infermeria@udg.es

Josep Baños Díez

Vicedegà de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida
Universitat Pompeu Fabra
Doctor Aiguader, 80

08003 Barcelona
Tel: 93 542 28 83 Fax: 93 542 28 02
e-mail: josepeladi.banos@upf.edu

Luis Matías Álvarez González

Director Executiu de Programes
Universitat Oberta de Catalunya
Av. Tibidabo, 39-43

08035 Barcelona
Tel: 93 681 19 00 Fax: 93 664 19 70
e-mail: malvarezg@uoc.edu

Àlex Arañó Busquets

Professor de l'Escola d'Enginyeria i Arquitectura La Salle
Universitat Ramon Llull
Quatre Camins, 2

08002 Barcelona
Tel: 93 290 24 30 Fax: 93 290 24 20
e-mail: alar@salleurl.edu

Ester Balboa García

Técnico de Evaluación Institucional
Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación
Oronse, 2, 2ª planta

28020 Madrid
Tel: 91 473 82 30 Fax: 91 556 86 42
e-mail: ebalboa@aneca.es

M. Àngels Balsells Bailón

Degana de la Facultat de Ciències de l'Educació
Universitat de Lleida
Campus de La Caparrella, s/n

25191 Lleida
Tel: 973 70 23 00 Fax: 973 10 23 05
e-mail: deganat@fce.udl.es

Maria Bargalló Escrivà

Directora de l'Escola de Pregrau
Universitat Rovira i Virgili
C. de l'Escorxador, s/n

43003 Tarragona
Tel: 977 55 80 17 Fax: 977 55 80 22
e-mail: direscpregrau@correu.urv.es

Josep M. Bech Serrat

Coordinador de la Diplomatura de Turisme
Universitat de Girona
Pl. Abadia, s/n

17220 Sant Feliu de Guíxols
Tel: 972 82 03 20 Fax: 972 82 06 03
e-mail: josepm.bech@udg.es

Lluís Àngel Blanco Felip

Professor del departament de Pedagogia i Psicologia
Universitat de Lleida
Campus de La Caparrella, s/n

25192 Lleida
Tel: 973 70 23 39 Fax: 973 70 23 05
e-mail: angel@pip.udl.es

Joan Bravo Pijoan

Secretari
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 268 89 51
e-mail: secretaria@aqucatalunya.org

Joan Carbonell Manils

Vicerector d'Estudiants i de Promoció Cultural
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici A)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 29 95 Fax: 39 581 12 61
e-mail: joan.carbonell@uab.es

Maite Comalat Navarra

Cap d'Estudis de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
Melcior de Palau, 140

08014 Barcelona
Tel: 93 403 57 82 Fax: 93 403 57 72
e-mail: comalat@ub.edu

Xavier Blanco Escoda

Professor del departament de Filologia Francesa i Romànica
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici B)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 14 10 Fax: 93 581 31 71
e-mail: xavier.blanco@uab.es

Paquita Blázquez Hernández

Responsable Tècnica
Universitat de Barcelona
Travessera de les Corts, 131-159

08028 Barcelona
Tel: 93 402 17 48 Fax: 93 402 17 50
e-mail: paquita.blazquez@ub.edu

Josefina Caminal Homar

Departament de Pediatria, d'Obstetrícia i Ginecologia i de Medicina
Preventiva
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici M)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 38 02 Fax: 93 581 23 44
e-mail: josefina.caminal@uab.es

José María Cela Ranilla

Tècnic de l'Escola de Pregrau
Universitat Rovira i Virgili
Ctra. de Valls, s/n

43007 Tarragona
Tel: 977 55 86 65 Fax: 977 55 80 73
e-mail: jocr@orgov.urv.es

Jordi Comas Trayter

Coordinador Màster de l'Escola Universitària de Turisme
Universitat de Girona
Pl. Abadia, s/n

17220 Sant Feliu de Guíxols
Tel: 972 82 03 20 Fax: 972 82 06 03
e-mail: jordi.comast@udg.es

Montserrat Comella Roigé

Tècnica de Qualitat
Universitat de Lleida
Pl. Víctor Siurana, 1

25003 Lleida
Tel: 973 70 31 03 Fax: 973 70 20 36
e-mail: montcomella@vqp.udl.es

Guiomar Corral Torruella

Cap d'Estudis d'ETT de l'Escola d'Enginyeria i Arquitectura la Salle
Universitat Ramon Llull
Quatre Camins, 2

08022 Barcelona
Tel: 93 290 24 23 Fax: 93 290 24 16
e-mail: guiomar@salleurl.edu

Juan Jesús Donaire Benito

Coordinador de la Llicenciatura de Matemàtiques
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici C)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 26 06 Fax: 93 581 27 90
e-mail: juanjesus.donaire@uab.es

Marc Escolà Pons

Secretari General
Universitat Abad Oliba
Bellesguard, 30

08022 Barcelona
Tel: 93 254 09 02 Fax: 93 418 93 80
e-mail: mbescola@abatoliba.edu

Ferran Ferrer Julià

Professor del departament de Pedagogia Sistemàtica i Social
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici B)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 15 81 Fax: 93 581 14 19
e-mail: ferran.ferrer@uab.es

Ramon Compañó Beltran

Professor del Departament de Química Analítica
Universitat de Barcelona
Martí i Franquès, 1

08028 Barcelona
Tel: 93 402 12 77 Fax: 93 402 12 33
e-mail: compano@ub.edu

Josep Maria Cots Caimons

Coordinador de la Unitat Tècnica de Qualitat
Universitat de Lleida
Pl. Víctor Siurana, 1

25003 Lleida
Tel: 973 70 31 59 Fax: 973 70 20 36
e-mail: jmcots@dal.udl.es

Gonzalo Escobar Marulanda

Coordinador dels Estudis de Criminologia
Universitat de Girona
Campus Montilivi, s/n

17071 Girona
Tel: 972 41 80 69 Fax: 972 41 81 21
e-mail: gonzalo.escobar@udg.es

Xavier Farriol Roigès

Responsable del Grau d'Enginyeria Química
Universitat Rovira i Virgili
Av. dels Països Catalans, 26

43007 Tarragona
Tel: 977 55 97 00 Fax: 977 55 96 99
e-mail: xfarriol@etseq.urv.es

Jordi Ficapal Mestres

Coordinador a l'Escola Universitària de Turisme ESADE-Sant Ignasi
Universitat Ramon Llull
Carrasco i Formiguera, 32

08017 Barcelona
Tel: 93 602 30 30 Fax: 93 602 30 06
e-mail: ficapalj@stignasi.es

Jordi Fortuny Santos

Sots-director de Cooperació Cultural de l'Escola Universitària
Politécnica de Manresa
Universitat Politècnica de Manresa
Av. Bases de Manresa, 61-73

08242 Manresa
Tel: 93 877 72 81 Fax: 93 877 72 02
e-mail: jordi.fortuny@upc.edu

Josep Gallifa Roca

Vicerector Acadèmic i Secretari General
Universitat Ramon Llull
Claravall, 1-3

08022 Barcelona
Tel: 93 602 22 00 Fax: 93 602 22 49
e-mail: jgr@sec.url.es

Alfons Garín Ramírez

Tècnic de la Unitat de Docència
Universitat Politècnica de Catalunya
Jordi Girona, 31
Edifici del Rectorat

08034 Barcelona
Tel: 93 401 79 50 Fax: 93 401 56 88
e-mail: alfons.garin@upc.es

Maria Giné Soca

Cap de l'Àrea de Planificació i Comunicació
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 268 89 51
e-mail: mgine@aqucatalunya.org

Jacqueline Glarner

Coordinadora de l'Oficina de l'Espai Europeu del Coneixement
Consell Interuniversitari de Catalunya
Av. de la Catedral 6-8, 2a planta

08002 Barcelona
Tel: 93 552 69 66 Fax: 93 552 69 65
e-mail: jglarner@gencat.net

Jordi Freixenet Bosch

Sotsdirector de l'àmbit informàtic de l'Escola Politècnica Superior
Universitat de Girona
Campus Montilivi, s/n

17071 Girona
Tel: 972 41 84 10 Fax: 972 41 83 99
e-mail: sotsdirector.informatic@eps.udg.es

Ricard Garcia Valls

Responsable del Màster d'Enginyeria Química i Processos
Universitat Rovira i Virgili
Av. dels Països Catalans, 26

43007 Tarragona
Tel: 977 55 97 00 Fax: 977 55 96 99
e-mail: rgarcia@etseq.urv.es

Sara Gimeno Vila

Coordinadora de Qualitat
Universitat Rovira i Virgili
C. de l'Escorxador, s/n

43003 Tarragona
Tel: 977 55 97 81 Fax: 977 55 82 58
e-mail: sgv@orgov.urv.es

Mercè Gisbert Cervera

Vicerectora de Docència
Universitat Rovira i Virgili
C. de l'Escorxador, s/n

43003 Tarragona
Tel: 977 55 80 17 Fax: 977 55 97 14
e-mail: vrdocent@orgov.urv.es

John Paul Glutting

Tècnic de Qualitat
Universitat de Lleida
Pl. Víctor Siurana, 1

25003 Lleida
Tel: 973 70 31 03 Fax: 973 70 20 36
e-mail: jpglutting@vqp.udl.es

Elisabet Golobardes Ribé

Directora de l'ETSEEI de " La Salle"
Universitat Ramon Llull
Quatre Camins, 2

08022 Barcelona
Tel: 93 290 24 33 Fax: 93 290 24 16
e-mail: elisabet@salleurl.edu

Josep Grifoll Saurí

Cap de l'Àrea d'Avaluació de la Qualitat
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 268 89 51
e-mail: jgrifollsauri@aqucatalunya.org

Javier Hernando Pericàs

Cap d'Estudis del departament de Teoria del Senyal i
Universitat Politècnica de Catalunya
Gran Capità, s/n
Mòdul D4

08034 Barcelona
Tel: 93 401 64 33 Fax: 93 401 72 00
e-mail: javier@gps.tsc.upc.es

Manuela Hidalgo Muñoz

Vicedegana de la Facultat de Ciències
Universitat de Girona
Campus Montilivi, s/n

17071 Girona
Tel: 972 41 87 10 Fax: 972 41 81 50
e-mail: deg.ciencies@udg.es

Sara Junquera Merino

Técnico de Evaluación Institucional
Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación
Orense, 2, 2ª planta

28020 Madrid
Tel: 91 473 82 30 Fax: 91 556 86 42
e-mail: sjunquera@aneca.es

Josep Maria Gómez Pallarès

Cap de l'Àrea Acadèmica i del Gabinet de Planificació i Avaluació
Universitat de Girona
Pl. Sant Domènec, 3

17071 Girona
Tel: 972 41 89 93 Fax: 972 41 80 31
e-mail: josep.gomez@pas.udg.es

Francesc Xavier Heredia Cervera

Cap d'Estudis d'Estadística de la Facultat de Matemàtiques i
Estadística
Universitat Politècnica de Catalunya
Pau Gargallo, 5

08028 Barcelona
Tel: 93 401 73 35 Fax: 93 401 58 81
e-mail: cap.estudis.estadistica@fme.upc.es

Maria Lluïsa Hernanz Carbó

Professora del departament de Filologia Espanyola
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici B)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 23 35 Fax: 93 581 16 86
e-mail: luisa.hernanz@uab.es

Joan Jorge Sánchez

Director de l'Escola Universitària Politècnica de Manresa
Universitat Politècnica de Catalunya
Av. de les Bases de Manresa, 61-73

08240 Manresa
Tel: 93 877 77 21 Fax: 93 877 72 02
e-mail: director@eupm.upc.es

Emili Junyent Sánchez

Degà de la Facultat de Lletres
Universitat de Lleida
Pl. Víctor Siurana, 1

25003 Lleida
Tel: 973 70 20 00 Fax: 973 70 20 50
e-mail: dega@ugerh-ll.udl.es

Valentí Llagostera Español

Vicegerent d'Ordenació Acadèmica
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici A)
08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 23 86 Fax: 93 581 20 14
e-mail: vg.ord.academica@uab.es

Francisco Marcellán Español

Director
Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación
Orense, 2, 2ª planta

28020 Madrid
Tel: 91 417 82 32 Fax: 91 556 86 42
e-mail: direccion@aneca.es

Josep M. Martí Ribelles

Tècnic de Relacions Internacionals
Universitat de Lleida
Av. Jaume II, 69

25001 Lleida
Tel: 973 70 35 30 Fax: 973 70 35 51
e-mail: ori@int.UdL.es

David Megías Jiménez

Codirector del Màster Internacional de Programari Lliure
Universitat Oberta de Catalunya
Av. Tibidabo, 39-43

08035 Barcelona
Tel: 93 681 19 00 Fax: 93 664 19 70
e-mail: dmegias@uoc.edu

Antonio Michelena Bárcena

Director de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària
Universitat de Lleida
Av. Rovira Roure, 191

25198 Lleida
Tel: 973 70 25 10 Fax: 973 23 82 64
e-mail: montse@ugc-etsea.udl.es

Nicole Mahy Gehenne

Professora del departament de Bioquímica
Universitat de Barcelona
Casanova, 143

08036 Barcelona
Tel: 93 402 45 25 Fax: 93 403 58 82
e-mail: nmahy@ub.edu

Manuel Martí Recober

Director del departament d'Estadística i Investigació Operativa
Universitat Politècnica de Catalunya
Jordi Girona, 1-3

08034 Barcelona
Tel: 93 413 79 70 Fax: 93 401 65 75
e-mail: manuel.marti-recober@upc.es

Josep M. Masjuan Codina

Director del Departament de Sociologia
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici B)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 11 52 Fax: 93 581 28 27
e-mail: josepmaria.masjuan@uab.es

Claude Mestreit Ridremont

Coordinadora de la Llicenciatura de Traducció
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici K)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 13 23 Fax: 93 581 10 37
e-mail: claudesuzanne.mestreit@uab.es

Josep Maria Miret Biosca

Vicedirector de l'Escola Universitària Politècnica
Universitat de Lleida
Av. Jaume II, 69

25197 Lleida
Tel: 973 70 27 76 Fax: 973 70 27 02
e-mail: miret@eup.udl.es

Terence Mitchell

Professor of Fachbereich Chemie
Dortmund University

D-44221 Dortmund GERMANY
Tel: +49 231 755 3868 Fax: +49 231 755 3868
e-mail: terence.mitchell@uni-dortmund.de

Carme Nuin Orrio

Directora de l'Escola Universitària d'Infermeria
Universitat de Lleida
Av. Rovira Roure, 44

25006 Lleida
Tel: 973 70 24 74 Fax: 973 70 24 48
e-mail: direccio@infermeria.udl.es

Joan Oliver Malagelada

Sotsdirector d'Estudis d'Enginyeria Informàtica
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici Q)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 30 41 Fax: 93 581 30 33
e-mail: joan.oliver@uab.es

Agnès Pardell Veà

Degana de la Facultat de Dret i Economia
Universitat de Lleida
Av. Jaume II, 73

25001 Lleida
Tel: 973 70 32 00 Fax: 977 70 32 45
e-mail: deganat@fde.udl.es

Montserrat Pera Sogues

Tècnic de l'Escola de Pregrau
Universitat Rovira i Virgili
Ctra. de Valls, s/n

43007 Tarragona
Tel: 977 55 86 65 Fax: 977 55 80 73
e-mail: mssp@orgov.urv.es

Ramon Moreno Amich

Vicerector primer d'organització i qualitat
Universitat de Girona
Pl. Sant Domènec, 3

17071 Girona
Tel: 972 41 80 95 Fax: 972 41 80 31
e-mail: vicerec.primer@udg.es

Enric Olivé Serret

Responsable del Màster d'Estudis Culturals Mediterranis
Universitat Rovira i Virgili
Pl. Imperial Tàrraco, 1

43005 Tarragona
Tel: 977 55 81 27 Fax: 977 55 95 97
e-mail: enric.olive@urv.es

Blanca Palmada Félez

Vicerectora de Docència
Universitat de Girona
Pl. Sant Domènec, 3

17071 Girona
Tel: 972 41 80 16 Fax: 972 41 80 31
e-mail: vicerec.docencia@udg.es

Valentí Pedrosa Rius

Vicegerent de l'Àrea Acadèmica i de l'EEES
Universitat Pompeu Fabra
Pl. Mercè, 12

08002 Barcelona
Tel: 93 542 21 10 Fax: 93 542 21 18
e-mail: valenti.pedrosa@upf.edu

Yolanda Pérez Albert

Responsable del Graduat en Geografia
Universitat Rovira i Virgili
Pl. Imperial Tàrraco, 1

43005 Tarragona
Tel: 977 55 81 27 Fax: 977 55 95 97
e-mail: ypa@fll.urv.es

Maria Lluïsa Pérez Cabani

Vicedegana d'Innovació docent i Política Acadèmica de la Facultat
d'Educació i Psicologia
Universitat de Girona
Emili Grahit, 77

17071 Girona
Tel: 972 41 83 10 Fax: 972 41 83 01
e-mail: magui.perez@udg.es

Francesc Pi Vila

Coordinador de la Llicenciatura de Física
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici C)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 12 77 Fax: 93 581 21 55
e-mail: francesc.pi@uab.es

Anna Prades Nebot

Gestora de projectes
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 268 89 51
e-mail: aprades@aquacatalunya.org

Helena Puig Cros

Sotsdirectora de l'Escola Universitària d'Hoteleria i Turisme CETT
Universitat de Barcelona
Av. Can Marçet, 36-38

08035 Barcelona
Tel: 93 428 07 77 Fax: 93 427 92 92
e-mail: helena.puig@cett.es

Olga Pujolràs González

Gestora de projectes
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 268 89 51
e-mail: opujolras@aquacatalunya.org

Jordi Pérez Sánchez

Degà de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida
Universitat Pompeu Fabra
Doctor Aiguader, 80

08003 Barcelona
Tel: 93 542 28 33 Fax: 93 542 28 02
e-mail: jordi.perez@cexs.upf.es

Ernest Pons Fanals

Cap d'Estudis d'Estadística
Universitat de Barcelona
Av. Diagonal, 690

08034 Barcelona
Tel: 93 402 18 34 Fax: 93 402 18 21
e-mail: epons@ub.edu

Joan Prat Corominas

Vicerector de Qualitat i Planificació
Universitat de Lleida
Pl. Víctor Siurana, 1

25003 Lleida
Tel: 973 70 20 63 Fax: 973 70 20 62
e-mail: secretaria@vqp.udl.es

Josep M. Pujol Gorné

President del Consell Social
Universitat de Lleida
Pl. Víctor Siurana, 1

25003 Lleida
Tel: 973 70 20 15 Fax: 973 70 20 16
e-mail: celia@cs.udl.es

Pere Quer Aiguadé

Vicerector d'Afers Acadèmics
Universitat de Vic
Sagrada Família, 7

08500 Vic
Tel: 93 886 12 22 Fax: 93 889 10 63
e-mail: pquer@uvic.es

Gemma Rauret Dalmau

Directora i Presidenta de la Comissió d'Avaluació de la Qualitat
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 268 89 51
e-mail: direccio@aqucatalunya.org

M. Dolors Riba Lloret

Vicerectora d'Afers Acadèmics
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici A)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 11 07 Fax: 93 581 20 00
e-mail: vr.afers.academics@uab.es

Josep Ribas Seix

Responsable de l'àrea de prospectiva universitària i qualitat
Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació
Via Laietana 33, 6a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 522 67 00 Fax: 93 552 68 70
e-mail: jribas@gencat.net

Sebastián Rodríguez Espinar

Assessor d'AQU Catalunya i Membre de la Comissió d'Avaluació de
la Qualitat
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 268 89 51
e-mail: srodriguez@aqucatalunya.org

Alfonso Romero Nevado

Responsable del Graduat Universitari de Telecomunicació
Universitat Rovira i Virgili
Av. dels Països Catalans, 26

43007 Tarragona
Tel: 977 55 96 22 Fax: 977 55 96 05
e-mail: aromero@etse.urv.es

Mercè Raventós Santamaria

Coordinadora UE Indústries Agroalimentàries de l'Escola Superior
d'Agricultura de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya
Compte d'Urgell, 187

08036 Barcelona
Tel: 93 413 74 97 Fax: 93 413 75 01
e-mail: merce.raventos@upc.es

Anna Ribas Palom

Vicedegana d'Estudis i Ordenació Acadèmica de la Facultat de
Universitat de Girona
Pl. Ferrater Mora, 1

17071 Girona
Tel: 972 41 82 10 Fax: 972 41 82 30
e-mail: anna.ribas@udg.es

Santi Roca Martín

Cap de la Unitat de Planificació i Avaluació
Universitat Politècnica de Catalunya
Jordi Girona, 31
Edifici B0

08034 Barcelona
Tel: 93 401 10 56 Fax: 93 401 09 31
e-mail: santiago.roca@upc.es

Àngel Rodríguez Pozo

Degà de la Facultat de Medicina
Universitat de Lleida
Av. Alcalde Rovira Roure, 44

25008 Lleida
Tel: 973 70 24 00 Fax: 973 70 24 18
e-mail: deganatm@fmedicina.udl.es

Rosa Ros Massana

Degana de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales
Universitat de Girona
Campus Montilivi, s/n

17071 Girona
Tel: 972 41 82 39 Fax: 972 41 80 32
e-mail: deg.economicas@udg.es

Gaspar Rosselló Nicolau

Director de Programas
Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación
Orense, 2, 2ª planta

28020 Madrid
Tel: 91 417 82 37 Fax: 91 556 86 42
e-mail: programas@aneca.es

Joan Rué Domingo

Director de la Unitat IDES
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici A)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 42 07 Fax: 93 581 41 67
e-mail: joan.rue@uab.es

Josep Sánchez Carralero

Delegat pel rector per l'EEES
Universitat de Barcelona
Gran Via de les Corts Catalanes, 585

08007 Barcelona
Tel: 93 403 55 08 Fax: 93 403 56 06
e-mail: jsanchez@ub.edu

Pere Santanach Prat

Professor del departament de Geodinàmica i Geofísica
Universitat de Barcelona
Martí i Franquès, s/n

08028 Barcelona
Tel: 93 402 13 72 Fax: 93 402 13 40
e-mail: pere.santanach@ub.edu

Rosa Sayós Santigosa

Vicedegana de la Facultat de Formació del Professorat
Universitat de Barcelona
Pg. de la Vall d'Hebron, 171

08035 Barcelona
Tel: 93 403 51 18 Fax: 93 403 51 21
e-mail: rsayos@ub.edu

Xari Rovira Llobera

Directora del primer cicle de la Llicenciatura ADE - ESADE-
Universitat Ramon Llull
Av. Pedralbes, 60-62

08034 Barcelona
Tel: 93 280 31 32 Fax: 93 204 81 05
e-mail: xari.rovira@esade.edu

Sílvia Ruiz Boqué

Cap d'Estudis de l'Escola Politècnica Superior de Castelldefels
Universitat Politècnica de Catalunya
Av. del Canal Olímpic, s/n

08860 Castelldefels
Tel: 93 401 71 96 Fax: 93 413 75 01
e-mail: silvia@tsc.upc.es

Victoria Sánchez Rebull

Responsable del Graduat en Turisme i Oci
Universitat Rovira i Virgili
Joanot Martorell, 15

43480 Vilaseca
Tel: 977 39 56 24 Fax: 977 39 29 39
e-mail: mvsr@fcee.urv.es

Anna Maria Sastre Requena

Directora del departament d'Enginyeria Química
Universitat Politècnica de Catalunya
Av. Diagonal, 647

08028 Barcelona
Tel: 93 401 58 23 Fax: 93 401 71 50
e-mail: ana.maria.sastre@upc.es

Elisa Sayrol Clos

Subdirectora de Relacions Internacionals ETSETB
Universitat Politècnica de Catalunya
Jordi Girona, 1-3
Edifici B3

08034 Barcelona
Tel: 93 401 68 32 Fax: 93 401 68 01
e-mail: subdirinternacional@etsetb.upc.es

Àgata Segura Castellà

Tècnica de l'àrea de planificació i comunicació
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 289 86 51
e-mail: asegurac@aqucatalunya.org

Núria Simó Gil

Coordinadora d'Educació Social
Universitat de Vic
Sagrada Família, 7

08500 Vic
Tel: 93 881 61 64 Fax: 93 889 10 63
e-mail: nuria.simo@uvic.es

Joan Solà Montserrat

Degà de la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i
Universitat de Vic
Laura, 13

08500 Vic
Tel: 93 881 60 24 Fax: 93 881 43 07
e-mail: jsolamon@uvic.es

Joan Soler Mata

Adjunt al Vicerector d'Afers Acadèmics
Universitat de Vic
Sagrada Família, 7

08500 Vic
Tel: 93 881 55 02 Fax: 93 889 10 63
e-mail: joan.soler@uvic.es

Daniel Tena Parera

Coordinador de la Llicenciatura de Publicitat
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici I)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 15 89 Fax: 93 581 15 40
e-mail: daniel.tena@uab.es

Antoni Serra Ramoneda

President
Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana 28, 5a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 268 89 50 Fax: 93 268 89 51
e-mail: presidencia@aqucatalunya.org

Carles Solà Ferrando

Conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació
Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació
Via Laietana, 33, 6a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 552 67 00 Fax: 93 552 68 78
e-mail: conseller.dursi@gencat.net

Marina Solé Català

Cap d'Estudis de Gestió i Administració Pública
Universitat de Barcelona
Av. Diagonal, 690

08034 Barcelona
Tel: 93 402 90 29 Fax: 93 402 18 13
e-mail: marinasole@ub.edu

Benjamín Suárez Arroyo

Comissionat per l'EEES
Universitat Politècnica de Catalunya
Jordi Girona, 31
Edifici del Rectorat

08034 Barcelona
Tel: 93 401 58 34 Fax: 93 401 62 10
e-mail: vre.suarez@upc.es

Miquel Valero García

Director de l'Escola Politècnica Superior de Castelldefels
Universitat Politècnica de Catalunya
Av. del Canal Olímpic, s/n

08006 Castelldefels
Tel: 93 413 70 30 Fax: 93 413 70 07
e-mail: miguel.valero@upc.es



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

Daniel Varona Gómez

Coordinador dels Estudis de Dret
Universitat de Girona
Campus Montilivi, s/n

17071 Girona
Tel: 972 41 89 31 Fax: 972 41 81 21
e-mail: daniel.varona@udg.es

Salvador Vidal Ramentol

Vicedegà de Magisteri
Universitat Internacional de Catalunya
Immaculada, 22

08017 Barcelona
Tel: 93 254 18 00 Fax: 93 254 18 50
e-mail: svidal@cir.unica.edu

Ramon Vilaseca Alavedra

Director General d'Universitats
Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació
Via Laietana, 33, 6a planta

08003 Barcelona
Tel: 93 552 67 00 Fax: 93 552 67 01
e-mail: dgu.dursi@gencat.net

Ton I. Vroeijerstijn

Quality Assurance Expert

THE NETHERLANDS
e-mail: vroeijen@wanadoo.nl

Teresa Velázquez García-Talavera

Vicedegana de Docència de la Facultat de Ciències de la
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici I)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 581 31 60 Fax: 93 581 20 05
e-mail: teresa.velazquez@uab.es

Marta Vilalta Casals

Cap de l'Oficina de Planificació i Qualitat
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB
(Edifici A)

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel: 93 582 23 85 Fax: 93 581 20 00
e-mail: marta.vilalta@uab.es

Joan Viñas Salas

Rector
Universitat de Lleida
Pl. Víctor Siurana, 1

25003 Lleida
Tel: 973 70 20 23 Fax: 973 70 20 99
e-mail: rector@rectorat.udl.es